Draft Release Version

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः श्री गुरुभ्यो नमः हरिः ओं

कृष्ण यजुर्वेदीय तैतिरीय संहिता क्रम पाठः

द्वतीय काण्डे - तृतीय प्रश्नः

Version Notes:

This is now the current Version 1.0 dated October 31, 2021

- 1. This replaces the earlier version 1.0 dated August 31, 2020.
- 2. We have listened to the Karma Paaraayanam telecast by TTD channel. No corrections found . Further , no corrections found and reported till October 15, 2021.
- 3. Required convention, style and presentation improvements or standardisations has been done whereever applicable.
- 4. Notify your corrections / suggestions etc to our email id vedavms@gmail.com

Earlier Versions

1st	Version Number	0.0 dated July 31, 2018
2nd	Version Number	0.0 dated May 31, 2019
3rd	Version Number	1.0 dated Aug 31, 2021

Table of Contents

2. कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठः	4
2.3 द्वितीय काण्डे तृतीय प्रश्नः – इष्टिविधानं	4

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

2.कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठः

2.3 द्वितीय काण्डे तृतीय प्रश्नः – इष्टिविधानं

T.S.2.3.1.1 - Kramam आदित्येभ्यो भ्वहद्भ्यः । भ्वहद्भ्य श्ररुम् । भुवहद्भ्य इति भुवद्वत् – भ्यः । चरुम् निः । निर् वपेत् । वपेद् भूतिकामः । भूतिकाम आदित्याः । भूतिकाम इति भूति – कामः । आदित्या वै । वा एतम् । एतम् भूत्यै । भूत्यै प्रति । प्रति नुदन्ते । नुदन्ते यः । योऽलम् । अलम् भूत्यै । भूत्यै सन्न् । सन् भूतिम् । भूतिम् न । न प्राप्नोति । प्राप्नोत्यादित्यान् । प्राप्नोतीति प्र – आप्नोति । आदित्यानेव । एव भुवद्वतः । भुवद्वतः स्वेन । भुवद्वत इति भुवत् – वतः । स्वेन भागधेयेन । भागधेयेनोप । भागधेयेनेति भाग – धेयेन । उप धावति । धावति ते । त एव । एवैनम् । एनम् भूतिम् । भूतिम् गमयन्ति । गमयन्ति भवति । भवत्येव । एवादित्येभ्यः । आदित्येभ्यो धारयद्वद्भयः । धारयद्वद्भय श्वरुम् ।

धारयद्वद्भ्य इति धारयद्वत् – भ्यः । चरुम् निः । निर् वपेत् । वपेदपरुद्धः । अपरुद्धो वा । अपरुद्ध इत्यप – रुद्धः । वा ऽपरुद्ध्यमानः । अपरुद्ध्यमानो वा । अपरुद्ध्यमान इत्यप – रुद्ध्यमानः । वा ऽऽदित्याः । आदित्या वै । वा अपरोद्धारः । अपरोद्धारं आदित्याः । अपरोद्धारं इत्यप-रोद्धारः । आदित्या अवगमयितारः । अवगमयितारं आदित्यान् । अवगमयितार इत्यव – गमयितारः । आदित्यानेव । एव धारयद्वतः । धारयद्वतः स्वेन । धारयद्वत इति धारयत् – वतः । 1 (50/61) T.S.2.3.1.2 - Kramam स्वेन भागधेयेन । भागधेयेनोप । भागधेयेनेति भाग – धेयेन । उप धावति । धावति ते । त एव । एवैनम् । एनं विशि । विशि दाधति । दाधत्यनपरुद्ध्यः । अनपरुद्ध्यो भवति । अनपरुद्ध्य इत्यनप – रुद्ध्यः । भवत्यदिते । अदितेऽनु । अनु मन्यस्व । मन्यस्वेति । इत्यपरुद्ध्यमानः । अपरुद्ध्यमानोऽस्य । अपरुद्ध्यमान इत्यप – रुद्ध्यमानः । अस्य पदम् । पदमा । आ ददीत । ददीतेयम् । इयं ँवै । वा अदितिः । अदितिरियम् ।

इयमेव । एवास्मै । अस्मै राज्यम् । राज्यमनु । अनुमन्यते । मन्यते सत्या । सत्याऽऽञ्चीः । आञ्चीरिति । आञ्चीरित्या – ञ्चीः । इत्याह । आह सत्याम् । सत्यामेव । एवाशिषम् । आशिषम् कुरुते । आशिषमित्या – शिषम् । कुरुत इह । इह मनः । मन इति । इत्याह । आह प्रजाः । प्रजा एव । प्रजा इति प्र – जाः । एवास्मै । अस्मै समनसः । समनसः करोति । समनस इति स – मनसः । करोत्युप । उप प्र । प्रेत । इत मरुतः । मरुतः सुदानवः । 2 (50/57) T.S.2.3.1.3 - Kramam सुदानव एना । सुदानव इति सु – दानवः । एना विश्पतिना । विञ्पतिना ऽभि । अभ्यमुम् । अमु ए राजानम् । राजानमिति । इत्याह । आह मारुती । मारुती वै । वै विट् । विड् ज्येष्ठः । ज्येष्ठो विञ्पतिः । विञ्पतिर् विञा । विञौव । एवैनम् । एन ए राष्ट्रेण । राष्ट्रेण सम् । समर्ब्धयति । अर्ब्धयति यः । यः परस्तात् । परस्ताद् ग्राम्यवादी । ग्राम्यवादी स्यात् । ग्राम्यवादीति ग्राम्य – वादी । स्यात् तस्य । तस्य गृहात् । गृहाद् व्रीहीन् ।

व्रीहीना । आ हरेत् । हरेच्छुक्लान् । शुक्ला 🛭 श्चे । च कृष्णान् । कृष्णा 🛮 श्च । च वि । वि चिनुयात् । चिनुयाद् ये । ये शुक्लाः । शुक्लाः स्युः । स्यु स्तम् । तमादित्यम् । आदित्यम् चरुम् । चरुम् निः । निर् वंपेत् । वपेदादित्या । आदित्या वै । वै देवतया । देवतया विट्। विड् विशम्। विशमेव। एवावं। अवं गच्छति। गच्छत्यवगता । 3 (50/52) T.S.2.3.1.4 - Kramam अवगता ऽस्य । अवगतेत्यव – गता । अस्य विट् । विडनवगतम् । अनवगत ए राष्ट्रम् । अनवगतमित्यनव – गतम् । राष्ट्रमिति । इत्याहुः । आहुर् ये। ये कृष्णाः। कृष्णाः स्युः। स्यु स्तम्। तं वारुणम्। वारुणम् चरुम् । चरुम् निः । निर् वपेत् । वपेद् वारुणम् । वारुणं ँवै । वै गुष्ट्रम् । गुष्ट्रमुभे । उभे एव । उभे इत्युभे । एव विशम् । विशम् च । च राष्ट्रम् । राष्ट्रम् च । चाव । अव गच्छति । गच्छति यदि । यदि न । नावगच्छेंत् । अवगच्छेंदिमम् । अवगच्छेदित्यंव – गच्छेंत् । इममहम् । अहमादित्येभ्यः ।

आदित्येभ्यो भागम् । भागम् निः । निर् वपामि । वपाम्या ।

आऽमुष्मात् । अमुष्मादमुष्यै । अमुष्यै विशः । विशो ऽवगन्तोः । अवगन्तोरिति । अवगन्तोरित्यव – गन्तोः । इति निः । निर् वपेत् । वपेदादित्याः । आदित्या एव । एवैनम् । एनम् भागधेयम् । भागधेयम् प्रेपसन्तः । भागधेयमिति भाग – धेयम् । प्रेपसन्तो विशम् । प्रेपसन्तः । विश्वम् । इति प्र – ईपसन्तः । विश्वम् । अव गमयन्ति । 4 (50/57)

T.S.2.3.1.5 - Kramam

गमयन्ति यदि । यदि न । नावगच्छेत् । अवगच्छेदाश्वत्थान् ।

अवगच्छेदित्यव-गच्छेत् । आश्वत्थान् मयूखान् । मयूखान्थ् सप्त ।

सप्त मद्ध्यमेषायाम् । मद्ध्यमेषायामुप । मद्ध्यमेषायामिति

मद्ध्यम – ईषायाम् । उप हन्यात् । हन्यादिदम् । इदमहम् ।

अहमादित्यान् । आदित्यान् बद्ध्नामि । बद्ध्नाम्या । आऽमुष्मात् ।

अमुष्मादमुष्यै । अमुष्यै विशः । विशोऽवगन्तोः । अवगन्तोरिति ।

अवगन्तोरित्यव – गन्तोः । इत्यादित्याः । आदित्या एव । एवैनम् ।

एनम् बद्धवीराः । बद्धवीर् विशम् । बद्धवीर इति बद्ध – वीराः ।

एनम् बद्धवीराः । बद्धवीर् । गमयन्ति यदि । यदि न । नावगच्छेत् ।

अवगच्छेंदेतम् । अवगच्छेदित्यव – गच्छेत् । एतमेव । एवादित्यम् । आदित्यं चरुम् । चरुम् निः । निर् वपेत् । वपेदिद्ध्मे । इद्ध्मे ऽपि । अपि मयूखान् । मयूखान्थ् सम् । सम् नहोत् । नहोदनपरुद्ध्यम् । अनपरुद्ध्यमेव । अनपरुद्ध्यमित्यनप – रुद्ध्यम् । एवाव । अव गच्छति । गच्छत्याश्वत्थाः । आश्वत्था भवन्ति । भवन्ति मरुताम् । मरुतां वै । वा एतत् । एतदोजः ( ) । ओजो यत् । यदश्वत्थः । अश्वत्थ ओजसा । ओजसैव । एव विशम् । विशमव । अव गच्छति । गच्छति सप्त । सप्त भवन्ति । भवन्ति सप्तगणाः । सप्तगणा वै। सप्तगणा इति सप्त – गणाः। वै मरुतः। मरुतों गणशः । गणश एव । गणश इति गण – शः । एव विशम् । विशमव । अव गच्छति । गच्छतीति गच्छति ॥ 5 (68/76) (धारयद्वतो-मरुतो-गच्छति-विशमवै-त-दष्टादश च) (A1) T.S.2.3.2.1 - Kramam देवा वै । वै मृत्योः । मृत्योरिबभयुः । अबिभयुस्ते । ते प्रजापितम् । प्रजापतिमुप । प्रजापतिमिति प्रजा – पतिम् । उपाधावन्न् । अधावन् तेभ्यः । तेभ्यं एताम् । एताम् प्राजापत्याम् ।

प्राजापत्या 🗸 शतकृष्णलाम् । प्राजापत्यामिति प्राजा – पत्याम् । शतकृष्णलाम् निः । शतकृष्णलामिति शत-कृष्णलाम् । निरवपत् । अवपत् तया । तयैव । एवैषु । एष्वमृतम् । अमृतमदधात् । अदधाद् यः । यो मृत्योः । मृत्योर् बिभीयात् । बिभीयात् तस्मैं । तस्मा एताम् । एताम् प्राजापत्याम् । प्राजापत्या 🗸 शतकृष्णलाम् । प्राजापत्यामिति प्राजा – पत्याम् । शतकृष्णलाम् निः । शतकृष्णलामिति शत-कृष्णलाम् । निर् वपेत् । वपेत् प्रजापतिम् । प्रजापतिमेव । प्रजापतिमिति प्रजा – पतिम् । एव स्वेन । स्वेन भागधेयेन। भागधेयेनोप। भागधेयेनेति भाग - धेयेन। उप धावति । धावति सः । स एव । एवास्मिन्न् । अस्मिन्नायुः । आयुर् दधाति । दधाति सर्वम् । सर्वमायुः । आयुरेति । एति रातकृष्णला । रातकृष्णला भवति । रातकृष्णलेति रात – कृष्णला । भवति शतायुः । शतायुः पुरुषः । शतायुरिति शत – आयुः । पुरुषः रातेन्द्रियः । रातेन्द्रिय आयुषि । रातेन्द्रिय इति शत – इन्द्रियः । आयुष्येव । एवेन्द्रिये । इन्द्रिये प्रति । ६ (50/60)

T.S.2.3.2.2 - Kramam प्रति तिष्ठति । तिष्ठति घृते । घृते भवति । भवत्यायुः । आयुर् वै । वै घृतम् । घृतममृतम् । अमृत ए हिरण्यम् । हिरण्यमायुः । आयुश्च । चैव। एवास्मै। अस्मा अमृतम्। अमृतम् च। च समीची। समीची दधाति । समीची इति समीची । दधाति चत्वारिचत्वारि । चत्वारिचत्वारि कृष्णलानि । चत्वारिचत्वारीति चत्वारि – चत्वारि । कृष्णलान्यवं । अवं द्यति । द्यति चतुरवत्तस्यं । चतुरवत्तस्याप्त्यं । चतुरवत्तस्येति चतुः – अवत्तस्य । आप्त्या एकधा । एकधा ब्रह्मणे । एकधेत्येक – था। ब्रह्मण उप। उप हरति। हरत्येकथा। एकथैव। एकधेत्येक – धा। एव यजमाने। यजमान आयुः। आयुर् दधाति। दधात्यसौ । असावादित्यः । आदित्यो न । न वि । व्यरोचत । अरोचत तस्मैं । तस्मैं देवाः । देवाः प्रायश्चित्तिम् । प्रायश्चित्ति मैच्छन् । ऐच्छन् तस्मै । तस्मा एतम् । एतर् सौर्यम् । सौर्यम् चरुम् । चरुम् निः । निरवपन्न् । अवपन् तेन । तेनैव । एवास्मिन् । अस्मिन् रुचम् । ७ (50/55)

T.S.2.3.2.3 - Kramam रुचमदधुः । अदधुर् यः । यो ब्रह्मवर्चसकामः । ब्रह्मवर्चसकामः स्यात् । ब्रह्मवर्चसकाम इति ब्रह्मवर्चस – कामः । स्यात् तस्मै । तस्मा एतम् । एत ए सौर्यम् । सौर्यम् चरुम् । चरुम् निः । निर् वपेत् । वपेदमुम् । अमुमेव । एवादित्यम् । आदित्य स्वेन । स्वेन भागधेयेन। भागधेयेनोपं। भागधेयेनेति भाग - धेयेन। उप धावति । धावति सः । स एव । एवास्मिन् । अस्मिन् ब्रह्मवर्चसम् । ब्रह्मवर्चसम् दंधाति । ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म-वर्चसम् । दधाति ब्रह्मवर्चसी । ब्रह्मवर्चस्येव । ब्रह्मवर्चसीति ब्रह्म - वर्चसी । एव भवति । भवत्युभयतः । उभयतो रुक्मौ । रुक्मौ भवतः । भवत उभयतः । उभयतं एव । एवास्मिन्न् । अस्मिन् रुचम् । रुचम् दधाति । दधाति प्रयाजेप्रयाजे । प्रयाजेप्रयाजे कृष्णलम् । प्रयाजेप्रयाज इति प्रयाजे – प्रयाजे । कृष्णलम् जुहोति । जुहोति दिग्भ्यः । दिग्भ्य एव । दिग्भ्य इति दिक् – भ्यः । एवास्मै । अस्मै ब्रह्मवर्चसम् । ब्रह्मवर्चसमवं । ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म – वर्चसम् ।

अवं रुन्धे । रुन्धं आग्नेयम् । आग्नेयमष्टाकंपालम् । अष्टाकंपालम् निः । अष्टाकपालमित्यष्टा-कपालम् । निर् वपेत् । वपेथ् सावित्रम् । सावित्रम् द्वादेशकपालम् । द्वादेशकपालम् भूम्यै । द्वादशकपालमिति द्वादश – कपालम् । भूम्यै चरुम् । 8 (50/59) T.S.2.3.2.4 - Kramam चरुं यः । यः कामयेत । कामयेत हिरण्यम् । हिरण्यं विन्देय । विन्देय हिरण्यम् । हिरण्यम् मा । मोप । उप नमेत् । नमेदिति । इति यत् । यदाग्नेयः । आग्नेयो भवति । भवत्याग्नेयम् । आग्नेयं ँवै । वै हिरण्यम् । हिरण्यं ँयस्य । यस्यैव । एव हिरण्यम् । हिरण्यम् तेन । तेनैव । एवैनत् । एनद् विन्दते । विन्दते सावित्रः । सावित्रो भवति । भवति सवितृप्रसूतः । सवितृप्रसूत एव । सवितृप्रसूत इति सवितृ – प्रसूतः । एवैनत् । एनद् विन्दते । विन्दते भूम्यै । भूम्यै चरुः । चरुर् भवति । भवत्यस्याम् । अस्यामेव । एवैनत् । एनद् विन्दते । विन्दत उप । उपैनम् । एन 🗸 हिरण्यम् । हिरण्यम् नमति । नमति वि । वि वै । वा एषः ।

एष इन्द्रियेण । इन्द्रियेण वीर्येण । वीर्येणर्ध्यते । ऋद्ध्यते यः । यो हिरण्यम् । हिरण्यं ँविन्दते । विन्दतं एताम् । एतामेव । 9 (50/51) T.S.2.3.2.5 - Kramam एव निः । निर् वपेत् । वपेद्धिरण्यम् । हिरण्यं वैतत्वा । वित्वा न । नेन्द्रियेण । इन्द्रियेण वीर्येण । वीर्येण वि । व्यृद्ध्यते । ऋद्ध्यत एताम् । एतामेव । एव निः । निर् वपेत् । वपेद् यस्य । यस्य हिरण्यम् । हिरण्यम् नञ्येत् । नञ्येद् यत् । यदाग्नेयः । आग्नेयो भवति । भवत्याग्नेयम् । आग्नेयं वै । वै हिरण्यम् । हिरण्यं वस्य । यस्यैव । एव हिरण्यम् । हिरण्यम् तेन । तेनैव । एवैनत् । एनद् विन्दति । विन्दति सावित्रः । सावित्रो भवति । भवति सवितृप्रसूतः । सवितृप्रसूत एव । सवितृप्रसूत इति सवितृ – प्रसूतः । एवैनत् । एनद् विन्दति । विन्दति भूम्यै । भूम्यै चरुः । चरुर् भवति । भवत्यस्याम् । अस्यां वै । वा एतत् । एतन्नश्यति । नश्यति यत् । यन्नश्यति । नञ्यत्यस्याम् । अस्यामेव । एवैनत् । एनद् विन्दति । विन्दतीन्द्रः । इन्द्र स्त्वष्टुः । 10 (50/51)

T.S.2.3.2.6 - Kramam त्वष्टुः सोमम् । सोममभीषहा । अभीषहा ऽपिबत् । अभीषहेत्यभि – सहा । अपिबथ् सः । स विष्वङ्ङ् । विष्वङ् वि । व्यार्च्छत् । आर्च्छथ् सः । स इन्द्रियेणं । इन्द्रियेणं सोमपीथेनं । सोमपीथेन वि । सोमपीथेनेति सोम – पीथेन । व्यार्द्ध्यत । आर्द्ध्यत सः । स यत् । यदूर्द्ध्वम् । ऊर्द्ध्वमुदवमीत् । उदवमीत् ते । उदवमीदित्युत् – अवमीत् । ते श्यामाकाः । त्रयामाका अभवत्र । अभवन्थ् सः । स प्रजापतिम् । प्रजापतिमुपं । प्रजापतिमिति प्रजा – पतिम् । उपाधावत् । अधावत् तस्मै । तस्मा एतम् । एतर् सोमेन्द्रम् । सोमेन्द्र॰ इयामाकम् । इयामाकम् चरुम् । चरुम् निः । निरवपत् । अवपत् तेन । तेनैव । एवास्मिन्न् । अस्मिन्निन्द्रियम् । इन्द्रिय ए सोमपीथम् । सोमपीथमदधात् । सोमपीथमिति सोम – पीथम् । अदधाद् वि । वि वै । वा एषः । एष इन्द्रियेण । इन्द्रियेण सोमपीथेन । सोमपीथेनर्द्ध्यते । सोमपीथेनेति सोम - पीथेन । ऋद्ध्यते यः । यः सोमम् । सोमं वैमिति । विमिति यः । यः सोमवामी । सोमवामी स्यात् ।

सोमवामीति सोम – वामी । स्यात् तस्मै । --- -तस्मा एतम् । 11 (50/57)

T.S.2.3.2.7 - Kramam

एत एसे मेन्द्रम् । सोमेन्द्र ७ इयामाकम् । इयामाकम् चरुम् । चरुम् निः । निर् वपेत् । वपेथ् सोमम् । सोमम् च । चैव । एवेन्द्रम् । इन्द्रम् च । च स्वेन । स्वेन भागधेयेन । भागधेयेनोप । भागधेयेनेति भाग – धेयेन । उप धावति । धावति तौ । तावेव । एवास्मिन्न् । अस्मिन्निन्द्रियम् । इन्द्रिय ए सोमपीथम् । सोमपीथम् धतः । सोमपीथमिति सोम – पीथम् । धत्तो न । नेन्द्रियेण । इन्द्रियेण सोमपीथेन । सोमपीथेन वि । सोमपीथेनेति सोम - पीथेन । व्यृध्यते । ऋद्ध्यते यत् । यथ् सौम्यः । सौम्यो भवति । भवति सोमपीथम् । सोमपीथमेव । सोमपीथमिति सोम – पीथम् । एवाव । अव रुन्धे । रुन्धे यत् । यदैन्द्रः । ऐन्द्रो भवति । भवतीन्द्रियम् । इन्द्रियं वै । वै सोमपीथः । सोमपीथ इन्द्रियम् । सोमपीथ इति सोम – पीथः । इन्द्रियमेव । एव सोमपीथम् । सोमपीथमवं । सोमपीथमितिं सोम – पीथम् ।

अव रुन्धे । रुन्धे रयामाकः । रयामाको भवति । भवत्येषः । एष वाव । वाव सः । स सोमः । सोमः साक्षात् । 12 (50/56) T.S.2.3.2.8 - Kramam साक्षादेव । साक्षादिति स – अक्षात् । एव सोमपीथम् । सोमपीथमव । सोमपीथमिति सोम – पीथम् । अव रुन्धे । रुन्धे उग्नये । अग्नये दात्रे । दात्रे पुरोडाशम् । पुरोडाशमष्टाकपालम् । अष्टाकपालम् निः । अष्टाकपालमित्यष्टा – कपालम् । निर् वपेत् । वपेदिन्द्राय । इन्द्राय प्रदात्रे । प्रदात्रे पुरोडाशम् । प्रदात्र इति प्र – दात्रे । पुरोडाशमेकादशकपालम् । एकादशकपालम् पशुकामः । एकादशकपालमित्येकादश - कपालम् । पशुकामो अग्निः । पशुकाम इति पशु – कामः । अग्निरेव । एवास्मैं । अस्मै पशून् । पशून् प्रजनयति । प्रजनयति वृद्धान् । प्रजनयतीति प्र – जनयति । वृद्धानिन्द्रः । इन्द्रः प्र । प्र यच्छति । यच्छति दिधि । दिधि मधु । मधु घृतम् । घृतमापः । अपो धानाः । धाना भवन्ति । भवन्त्येतत् । एतद् वै । वै पशूनाम् । पशूना ए रूपम् । रूप ए रूपेण । रूपेणैव ।

```
एव पशून् । पशूनव । अवं रुन्धे । रुन्धे पञ्चगृहीतम् ।
पञ्चगृहीतम् भवति । पञ्चगृहीतमिति पञ्च – गृहीतम् । भवति
पाङ्क्ताः । पाङ्क्ता हि । हि पशवः । पशवो बहुरूपम् । बहुरूपम्
भवति । बहुरूपमितिं बहु-रूपम् । भवति बहुरूपाः । बहुरूपा हि ।
बहुरूपा इति बहु - रूपाः । हि पशवः ()।
पशवः समृद्ध्यै । 13 (50/60)
T.S.2.3.2.9 - Kramam
समृद्ध्यै प्राजापत्यम् । समृद्ध्या इति सं – ऋद्ध्यै ।
प्राजापत्यम् भवति । प्राजापत्यमिति प्राजा – पत्यम् ।
भवति प्राजापत्याः । प्राजापत्या वै । प्राजापत्या इति प्राजा-पत्याः ।
वै पश्वः । पश्वः प्रजापतिः । प्रजापतिरेव । प्रजापतिरिति
प्रजा – पतिः । एवास्मै । अस्मै पशून् । पशून् प्र । प्र जनयति ।
जनयत्यात्मा । आत्मा वै । वै पुरुषस्य । पुरुषस्य मधु । मधु यत् ।
यन्मधु । मद्ध्वग्नौ । अग्नौ जुहोति । जुहोत्यात्मानम् । आत्मानमेव ।
एव तत् । तद् यजमानः । यजमानो ऽग्नौ । अग्नौ प्र । प्र दधाति ।
दधाति पङ्क्त्यौ । पङ्क्त्यौ याज्यानुवाक्ये । याज्यानुवाक्ये भवतः ।
```

याज्यानुवाक्ये इति याज्या – अनुवाक्ये । भवतः पाङ्कः । पाङ्कः पुरुषः । पुरुषः पाङ्काः । पाङ्काः पश्वः । पशव आत्मानम् । आत्मानमेव । एव मृत्योः । मृत्योर् निष्क्रीय । निष्क्रीय पशून् । निष्क्रीयेति निः – क्रीय । पशूनव । अव रुन्धे । रुन्ध इति रुन्धे ॥ 14 (41/47) (इन्द्रिय – ऽस्मिन् – भूम्या – एता – मिन्द्रः – स्यात् तस्मै – सोमों - बहु रूपा हि पशव - एकंचत्वारिज्शच्च) (A2) T.S.2.3.3.1 - Kramam देवा वै । वै सत्रम् । सत्रमासत । आसतर्खिपरिमितम् । ऋद्धिपरिमितम् यशस्कामाः । ऋद्धिपरिमितमित्यृद्धि – परिमितम् । यशस्कामास्तेषाम् । यशस्कामा इति यशः – कामाः । तेषा ए सोमम् । सोम ए राजानम् । राजानं यशः । यश आर्च्छत् । आर्च्छथ् सः । स गिरिम् । गिरिमुत् । उदैत् । ऐत् तम् । तमग्निः । अग्निरनु । अनूत् । उदैत् । ऐत् तौ । तावग्नीषोमौ । अग्नीषोमौ सम् । अग्नीषोमावित्यग्नी – सोमौ । समभवताम् । अभवताम् तौ ।

ताविन्द्रः । इन्द्रो यज्ञविभ्रष्टः । यज्ञविभ्रष्टोऽनु । यज्ञविभ्रष्ट इति यज्ञ – विभ्रष्टः । अनु परा । परैत् । ऐत् तौ । तावब्रवीत् । अब्रवीद् याजयतम् । याजयतम् मा । मेति । इति तस्मै । तस्मा एताम् । एतामिष्टिम् । इष्टिम् निः । निरवपताम् । अवपतामाग्नेयम् । आग्नेयमष्टाकपालम् । अष्टाकपालमैन्द्रम् । अष्टाकपालमित्यष्टा – कपालम् । ऐन्द्रमेकादशकपालम् । एकादशकपाल 🗸 सौम्यम् । एकादशकपालमित्येकादश - कपालम् । सौम्यम् चरुम् । चरुम् तया । तयैव । एवास्मिन्न् । अस्मिन् तेजः । तेज इन्द्रियम् । 15 (50/56) T.S.2.3.3.2 - Kramam इन्द्रियम् ब्रह्मवर्चसम् । ब्रह्मवर्चसमधत्ताम् । ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म-वर्चसम् । अधत्तां ँयः । यो यज्ञविभ्रष्टः । यज्ञविभ्रष्टः स्यात् । यज्ञविभ्रष्ट इति यज्ञ – विभ्रष्टः । स्यात् तस्मैं । तस्मा एताम् । एतामिष्टिम् । इष्टिम् निः । निर् वपेत् । वपेदाग्नेयम् । आग्नेयमष्टाकपालम् । अष्टाकपालमैन्द्रम् ।

अष्टाकपालमित्यष्टा - कपालम् । ऐन्द्रमेकादशकपालम् । एकांदशकपाल 🗸 सौम्यम् । एकांदशकपालमित्येकांदश-कपालम् । सौम्यम् चरुम् । चरुं यत् । यदाग्नेयः । आग्नेयो भवति । भवति तेजः । तेज एव । एवास्मिन्न् । अस्मिन् तेन । तेन दधाति । दधाति यत् । यद् ऐन्द्रः । ऐन्द्रो भवति । भवतीन्द्रियम् । इन्द्रियमेव । एवास्मिन्न् । अस्मिन् तेन । तेन दधाति । दधाति यत् । यथ् सौम्यः । सौम्यो ब्रह्मवर्चसम् । ब्रह्मवर्चसम् तेन । ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म – वर्चसम् । तेनाग्नेयस्य । आग्नेयस्य च । च सौम्यस्य । सौम्यस्य च । चैन्द्रे । ऐन्द्रे समाइलेषयेत् । समाञ्लेषयेत् तेजः । समाञ्लेषयेदिति सं – आञ्लेषयेत् । तेजश्च । चैव । एवास्मिन् । अस्मिन् ब्रह्मवर्चसम् । ब्रह्मवर्चसम् च । ब्रह्मवर्चमिति ब्रह्म – वर्चसम् । च समीचीं । समिचीं दधाति । समीची इति समीचीं । 16 (50/58) T.S.2.3.3.3 - Kramam दधात्यग्नीषोमीयम् । अग्नीषोमीयमेकादशकपालम् । अग्नीषोमीयमित्यग्नी - सोमीयम् । एकादशकपालम् निः ।

एकादशकपालमित्येकादश – कपालम् । निर् वपेत् । वपेद् यम् । यम् कामः । कामो न । नोपनमेत् । उपनमेदाग्नेयः । उपनमेदित्युप – नमेत् । आग्नेयो वै । वै ब्राह्मणः । ब्राह्मणः सः । स सोमम् । सोमम् पिबति । पिबति स्वाम् । स्वामेव । एव देवताम् । देवता ७ स्वेन । स्वेन भागधेयेन । भागधेयेनोप । भागधेयेनेति भाग – धेयेन । उप धावति । धावति सा । सैव । एवैनम् । एनम् कामेन । कामेन सम् । समर्द्धयति । अर्द्धयत्युपं । उपैनम् । एनम् कामः । कामो नमति । नमत्यग्नीषोमीयम् । अग्नीषोमीयमष्टाकपालम् । अग्नीषोमीयमित्यग्नी – सोमीयम् । अष्टाकपालम् निः । अष्टाकपालमित्यष्टा – कपालम् । निर् वपेत् । वपेद् ब्रह्मवर्चसकामः । ब्रह्मवर्चसकामो ऽग्नीषोमौ । ब्रह्मवर्चसकाम इति ब्रह्मवर्चस – कामः । अग्नीषोमावेव । अग्नीषोमावित्यग्नी – सोमौ । एव स्वेन । स्वेन भागधेयेन । भागधेयेनोप । भागधेयेनेति भाग-धेयेन । उप धावति । धावति तौ । तावेव । एवास्मिन् । अस्मिन् ब्रह्मवर्चसम् । ब्रह्मवर्चसम् धत्तः ।

ब्रह्मवर्चसमितिं ब्रह्म – वर्चसम् । धत्तो ब्रह्मवर्चसी । ब्रह्मवर्चस्येव । ब्रह्मवर्चसीति ब्रह्म – वर्चसी । एव भवति । 17 (50/61) T.S.2.3.3.4 - Kramam भवति यत् । यदष्टाकपालः । अष्टाकपालस्तेन । अष्टाकपाल इत्यष्टा – कपालः । तेनाग्नेयः । आग्नेयो यत् । यच्छ्यामाकः । त्रयामाक स्तेन । तेन सौम्यः । सौम्यः समृद्ध्यै । समृद्ध्यै सोमाय । समृद्ध्या इति सं – ऋद्ध्यै । सोमाय वाजिने । वाजिने श्यामाकम् । श्यामाकम् चरुम् । चरुम् निः । निर् वपेत् । वपेद् यः । यः क्लैब्यात् । क्लैब्याद् बिभीयात् । बिभीयाद् रेतः । । रेतो हि। हि वै। वा एतस्मात्। एतस्माद् वाजिनम्। वाजिनमपक्रामित । अपक्रामत्यथं । अपक्रामतीत्यप – क्रामित । अथैषः । एष क्लैब्यात् । क्लैब्याद् बिभाय । बिभाय सोमम् । सोममेव । एव वाजिनम् । वाजिन ७ स्वेन । स्वेन भागधेयेन । भागधेयेनोप । भागधेयेनेति भाग – धेयेन । उप धावति । धावति सः । स एव । एवास्मिन्न् । अस्मिन् रेतः । रेतो वाजिनम् । वाजिनम् दधाति । दधाति न । न क्लीबः । क्लीबो भवति ।

```
भवति ब्राह्मणस्पत्यम् । ब्राह्मणस्पत्यमेकादशकपालम् ।
ब्राह्मणस्पत्यमिति ब्राह्मणः-पत्यम् । एकादशकपालम् निः ।
एकादशकपालमित्येकादश – कपालम् । निर् वपेत् ।
वपेद् ग्रामकामः ()। ग्रामकामो ब्रह्मणः।
ग्रामकाम इति ग्राम – कामः । 18 (50/57)
T.S.2.3.3.5 - Kramam
ब्रह्मणस्पतिम् । पतिमेव । एव स्वेन । स्वेन भागधेयेन ।
भागधेयेनोप । भागधेयेनेति भाग – धेयेन । उप धावति ।
धावति सः । स एव । एवास्मै । अस्मै सजातान् । सजातान् प्र ।
सजातानिति स – जातान् । प्र यच्छति । यच्छति ग्रामी । ग्राम्येव ।
एव भवति । भवति गणवती । गणवती याज्यानुवाक्ये । गणवती इति
गण – वती । याज्यानुवाक्ये भवतः । याज्यानुवाक्ये इति
याज्या – अनुवाक्यें । भवतः सजातैः । सजातैरेव । सजातैरिति
स – जातैः । एवैनम् । एनम् गणवन्तम् । गणवन्तम् करोति ।
गणवन्तमिति गण – वन्तम् । करोत्येताम् । एतामेव । एव निः ।
```

निर् वपेत् । वपेद् यः । यः कामयेत । कामयेत ब्रह्मन् । ब्रह्मन् । विश्वां वि । वि नाशयेयम् । नाशयेयमिति । इति मारुती । मारुती याज्यानुवाक्ये । मारुती इति मारुती । याज्यानुवाक्ये कुर्यात् । याज्यानुवाक्ये इति याज्या – अनुवाक्ये । कुर्याद् ब्रह्मन् । वृश्वां वि । वि नाशयित । वृश्वां वि । वि नाशयित । नाशयिति नाशयिति ॥ 19 (43/51) – नाशयिति नाशयिति ॥ वृह्मवर्चस्येव – ग्रामकाम – प्रित्रचत्वारिष्शच्व) (A3)

T.S.2.3.4.1 - Kramam

अर्यम्णे चरुम् । चरुम् निः । निर् वपेत् । वपेथ् सुवर्गकामः ।
स्वर्गकामो उसौ । सुवर्गकाम् इति सुवर्ग – कामः । असौ वै ।
वा आदित्यः । आदित्यो ऽर्यमा । अर्यमा ऽर्यमणम् । अर्यमणमेव ।
एव स्वेन । स्वेन भागधेयेन । भागधेयेनोप । भागधेयेनेति
भाग – धेयेन । उप धावति । धावति सः । स एव । एवैनम् ।
एन ए सुवर्गम् । सुवर्गं लोकम् । सुवर्गमिति सुवः – गम् । लोकम्
गमयति । गमयत्यर्यम्णे । अर्यम्णे चरुम् । चरुम् निः । निर् वपेत् ।

वपेद यः । यः कामयेत । कामयेत दानकामाः । दानकामा मे । दानकामा इति दान – कामाः । मे प्रजाः । प्रजाः स्युः । प्रजा इति प्र – जाः । स्युरिति । इत्यसौ । असौ वै । वा आदित्यः । आदित्यो ऽर्यमा । अर्यमा यः । यः खलुं । खलु वै । वै ददाति । ददाति सः । सो ऽर्यमा। अर्यमाऽर्यमणम् । अर्यमणमेव । एव स्वेन । स्वेन भागधेयेन । भागधेयेनोपं । भागधेयेनेति भाग – धेयेन । उप धावति । धावति सः । स एव । एवास्मैं । 20 (50/56) T.S.2.3.4.2 - Kramam अस्मै दानकामाः । दानकामाः प्रजाः । दानकामा इति दान – कामाः । प्रजाः करोति । प्रजा इति प्र – जाः । करोति दानकामाः । दानकामा अस्मै । दानकामा इति दान-कामाः । अस्मै प्रजाः । प्रजा भवन्ति । प्रजा इति प्र – जाः । भवन्त्यर्यम्णे । अर्यम्णे चरुम् । चरुम् निः । निर् वपेत् । वपेद् यः । यः कामयेत । कामयेत स्वस्ति । स्वस्ति जनताम् । जनतामियाम् । इयामिति । इत्यसौ । असौ वै । वा आदित्यः । आदित्योऽर्यमा । अर्यमा ऽर्यमणम् । अर्यमणमेव । एव स्वेन । स्वेन भागधेयेन ।

भागधेयेनोप । भागधेयेनेति भाग – धेयेन । उप धावति । थावति सः । स एव । एवैनम् । एनम् तत् । तद् गमयति । गमयति यत्र । यत्र जिगमिषति । जिगमिषतीन्द्रः । इन्द्रो वै । वै देवानाम् । देवानामानुजावरः । आनुजावर आसीत् । आनुजावर इत्यानु – जावरः । आसीथ् सः । स प्रजापतिम् । प्रजापतिमुपं । प्रजापतिमिति प्रजा – पतिम् । उपाधावत् । अधावत् तस्मै । तस्मा एतम् । एतमैन्द्रम् । ऐन्द्रमानुषूकम् । आनुषूकमेकादशकपालम् । आनुषूकमित्यानु – सूकम् । एकादशकपालम् निः । एकादशकपालमित्येकादश – कपालम् । निरवपत् । 21 (50/59)

अवपत् तेन । तेनैव । एवैनम् । एनमग्रम् । अग्रम् देवतानाम् । देवतानाम् परि । पर्यणयत् । अनयद् बुद्ध्नवती । बुद्ध्नवती । गुर्थानुवाक्ये । अग्रवती चाज्यानुवाक्ये । अग्रवती इति वाज्यानुवाक्ये । अग्रवती इत्यग्र – वती । याज्यानुवाक्ये अकरोत् । याज्यानुवाक्ये । इति याज्या–अनुवाक्ये । अकरोद् बुद्ध्नात् । बुद्ध्नादेव । एवैनम् ।

```
एनमग्रम् । अग्रम् परि । पर्य<mark>ण</mark>यत् । अनयद् यः । यो राजन्यः ।
राजन्य आनुजावरः । आनुजावरः स्यात् ।
आनुजावर इत्यानु – जावरः । स्यात् तस्मै । तस्मा एतम् ।
एतमैन्द्रम् । ऐन्द्रमानुषूकम् । आनुषूकमेकादशकपालम् ।
आनुषूकमित्यानु – सूकम् । एकादशकापालम् निः ।
एकांदशकपालमित्येकांदश – कपालम् । निर् वपेत् । वपेदिन्द्रम् ।
इन्द्रमेव। एव स्वेन । स्वेन भागधेयेन। भागधेयेनोप । भागधेयेनेति
भाग – धेयेन । उपं धावति । धावति सः । स एव । एवैनम् ।
एनमग्रम् । अग्रं समानानाम् । समानानाम् परि । परि णयति । नयति
बुद्ध्नवती । बुद्ध्नवती अग्रवती । बुद्ध्नवती इति बुद्ध्न – वती ।
अग्रवती याज्यानुवाक्ये । अग्रवती इत्यग्रं – वती । याज्यानुवाक्ये
भवतः । याज्यानुवाक्ये इति याज्या – अनुवाक्ये । भवतो बुद्ध्नात् ।
बुद्ध्नादेव । एवैनम् । एनमग्रम् । अग्रम् परि । 22 (50/60)
T.S.2.3.4.4 - Kramam
परि णयति । नयत्यानुषूकः । आनुषूको भवति । आनुषूक
इत्यानु – सूकः । भवत्येषा । एषाहि । ह्येतस्य । एतस्य देवता ।
```

देवता यः । य आनुजावरः । आनुजावरः समृद्ध्यै । आनुजावर इत्यानु – जावरः । समृद्ध्यै यः । समृद्ध्या इति सं – ऋद्ध्यै । यो ब्राह्मणः । ब्राह्मण आनुजावरः । आनुजावरः स्यात् । आनुजावर इत्यांनु – जावरः । स्यात् तस्मै । तस्मा एतम् । एतम् बार्.हस्पत्यम् । बार्.हस्पत्य मानुषूकम् । आनुषूकम् चरुम् । आनुषूकमित्यानु – सूकम् । चरुम् निः । निर् वपेत् । वपेद् बृहस्पतिम् । बृहस्पतिमेव । एव स्वेन । स्वेन भागधेयेन । भागधेयेनोप । भागधेयेनेति भाग – धेयेन । उप धावति । धावति सः । स एव । एवैनम् । एनमग्रम् । अग्रं समानानाम् । समानानाम् परि । परि णयति । नयति बुद्ध्नवती । बुद्ध्नवती अग्रवती । बुद्ध्नवती इति बुद्ध्न – वती । अग्रवती याज्यानुवाक्ये । अग्रवती इत्यंग्र – वती । याज्यानुवाक्ये भवतः । याज्यानुवाक्ये इति याज्या – अनुवाक्ये । भवतो बुद्ध्नात् । बुद्ध्नादेव । एवैनम् । एनमग्रम् । अग्रम् परि । परि णयति । नयत्यानुषूकः । आनुषूको भवति । आनुषूक इत्यानु – सूकः । भवत्येषा । एषा हि ।

ह्यंतस्य () । एतस्यं देवता । देवता यः । य आंनुजावरः । आनुजावरः समृद्ध्यै । आनुजावर इत्यानु – जावरः । समृद्ध्या इति सं – ऋद्ध्यै ॥ 23 (54/65) (एव - निर - ग्रं - मेतस्यं - चत्वारिं च) (४४) T.S.2.3.5.1 - Kramam प्रजापतेस्त्रयस्त्रि एशत्। प्रजापतेरिति प्रजा – पतेः। त्रयस्त्रिण्शद् दुहितरः । त्रयस्त्रिण्शदिति त्रयः – त्रिण्शत् । दुहितर आसन् । आसन् ताः । ताः सोमाय । सोमाय राज्ञे । राज्ञे उददात् । अददात् तासाम् । तासान् रोहिणीम् । रोहिणीमुपं । उपैत् । ऐत् ताः । ता ईर्ष्यन्तीः । ईर्ष्यन्तीः पुनः । पुनरगच्छन्न् । अगच्छन् ताः । ता अनु । अन्वैत् । ऐत् ताः । ताः पुनः । पुनरयाचत । अयाचत ताः । ता अस्मै । अस्मै न । न पुनः । पुनरददात् । अददाथ् सः । सोऽब्रवीत् । अब्रवीदृतम् । ऋतममीष्व । अमीष्व यथा । यथा समावच्छः । समावच्छ उपैष्यामि । समावच्छ इति समावत् – राः । उपैष्याम्यथं । उपैष्यामीत्युप – एष्यामि । अथं ते । ते पुनः । पुनर् दास्यामि । दास्यामीति । इति सः ।

स ऋतम् । ऋतमामीत् । आमीत् ताः । ता अस्मै । अस्मै पुनः । पुनरददात् । अददात् तासाम् । तासार् रोहिणीम् । रोहिणीमेव । एवोप । उपैत् । **24** (**50/54**)

T.S.2.3.5.2 - Kramam

ऐत् तम् । तं यक्ष्मः । यक्ष्म आर्छत् । आर्छद् राजानम् । राजानं ँयक्ष्मः । यक्ष्मं आरत् । आरदिति । इति तत् । तद् राजयक्ष्मस्य । राजयक्ष्मस्य जन्मं । राजयक्ष्मस्येति राज – यक्ष्मस्यं । जन्म यत् । यत् पापीयान् । पापीयानभवत् । अभवत् तत् । तत् पापयक्ष्मस्य । पापयक्ष्मस्य यत् । पापयक्ष्मस्येति पाप – यक्ष्मस्यं । यज्जायाभ्यः । जायाभ्यो ऽविन्दत् । अविन्दत् तत् । तज्जायेन्यस्य । जायेन्यस्य यः । य एवम् । एवमेतेषाम् । एतेषां वक्ष्माणाम् । यक्ष्माणाम् जन्म । जन्म वेद । वेद न । नैनम् । एनमेते । एते यक्ष्माः । यक्ष्मा विन्दन्ति । विन्दन्ति सः । स एताः । एता एव । एव नमस्यन्न् । नमस्यन्नुप । उपाधावत् । अधावत् ताः । ता अब्रुवन्न् । अब्रुवन् वरम् । वरं ँवृणामहै । वृणामहै समावच्छः । समावच्छ एव ।

समावच्छ इति समावत् – शः। एव नः। न उप। उपायः। अय इति । इति तस्मै । तस्मा एतम् । एतमादित्यम् । 25 (50/53) T.S.2.3.5.3 - Kramam आदित्यम् चरुम् । चरुम् निः । निरवपन्न् । अवपन् तेन । तेनैव । एवैनम् । एनम् पापात् । पापाथ् स्नामात् । स्नामादमुञ्चन्न् । अमुञ्चन्. यः । यः पापयक्ष्मगृहीतः । पापयक्ष्मगृहीतः स्यात् । पापयक्ष्मगृहीत इति पापयक्ष्म – गृहीतः । स्यात् तस्मै । तस्मा एतम् । एतमादित्यम् । आदित्यम् चरुम् । चरुम् निः । निर् वपेत् । वपेदादित्यान् । आदित्यानेव । एव स्वेन । स्वेन भागधेयेन । भागधेयेनोपं । भागधेयेनेतिं भाग-धेयेन । उपं धावति । धावति ते । त एव । एवैनम् । एनम् पापात् । पापाथ् स्नामात् । स्रामान् मुञ्चन्ति । मुञ्चन्त्यमावास्यायाम् । अमावास्यायाम् निः । अमावास्यायामित्यमा – वास्यायाम् । निर् वपेत् । वपेदमुम् । अमुमेव । एवैनम् । एनमाप्यायमानम् । आप्यायमानमनु । आप्यायमानमित्या – प्यायमानम् । अन्वा । आ प्याययति । प्याययति नवोनवः । नवोनवो भवति । नवोनव इति नवः – नवः ।

```
द्वितीय काण्डे - तृतीयः प्रश्नः - (TS 2.3)
```

भवति जायमानः । जायमान इति । इति पुरोनुवाक्या । पुरोनुवाक्या भवति । पुरोनुवाक्येति पुरः – अनुवाक्या । भवत्यायुः । आयुरेव । एवास्मिन्न् । अस्मिन् तया । तया दधाति ( ) । द्धाति यम् । यमादित्याः । आदित्या अञ्शुम् । अञ्शुमाप्याययन्ति । आप्याययन्तीति । आप्याययन्तीत्या – प्याययन्ति । इति याज्या । याज्या । ऐव । एवैनम् । एनमेतया । एतया प्याययति । प्याययतीति प्याययति ॥ 26 (63/70) (एवोपै – त – मस्मिन् – त्रयोदशच) (A5) T.S.2.3.6.1 - Kramam प्रजापतिर् देवेभ्यः । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । देवेभ्योऽन्नाद्यम् । अन्नाद्यं व्यादिशत् । अन्नाद्यमित्यन्न – अद्यम् । व्यादिशथ् सः । व्यादिशदिति वि – आदिशत् । सो ऽब्रवीत् । अब्रवीद् यत् । यदिमान् । इमान् ँलोकान् । लोकानभि । अभ्यतिरिच्यातै । अतिरिच्यातै तत् । अतिरिच्याता इत्यति – रिच्यातै । तन्ममं । ममासत् । असदिति । इति तत् । तदिमान् । इमान् लोकान् । लोकानभि । अभ्यति । अत्यरिच्यत । अरिच्यतेन्द्रम् ।

अधिराजामित्यधि–राजम् । इन्द्रं स्वराजानम् । स्वराजानम् ततः । स्वराजानमिति स्व – राजानम् । ततो वै । वै सः । स इमान् । इमान् ँलोकान् । लोका ७ स्त्रेधा । त्रेधा ऽदुहत् । अदुहत् तत् । तत् त्रिधातोः । त्रिधातो स्त्रिधातुत्वम् । त्रिधातोरिति त्रि – धातोः । त्रिधातुत्वं यम् । त्रिधातुत्वमिति त्रिधातु – त्वम् । यम् कामयेत । कामयेतान्नादः । अन्नादः स्यात् । अन्नाद इत्यन्न–अदः । स्यादिति । इति तस्मैं । तस्मा एतम् । एतम् त्रिधातुम् । त्रिधातुम् निः । त्रिधातुमिति त्रि – धातुम् । निर् वपेत् । वपेदिन्द्राय । इन्द्राय राज्ञे । राज्ञे पुरोडाशम् । पुरोडाशमेकादशकपालम् । 27 (50/60) T.S.2.3.6.2 - Kramam एकादशकपालमिन्द्राय । एकादशकपालमित्येकादश – कपालम् । इन्द्रायाधिराजायं । अधिराजायेन्द्राय । अधिराजायेत्यधि – राजायं । इन्द्राय स्वराज्ञे । स्वराज्ञे ऽयम् । स्वराज्ञ इति स्व-राज्ञे । अयं ँवै । वा इन्द्रः । इन्द्रो राजा । राजाऽयम् । अयमिन्द्रः । इन्द्रो ऽधिराजः । अधिराजो उसौ । अधिराज इत्यधि – राजः । असाविन्द्रः ।

इन्द्रः स्वराट् । स्वराडिमान् । स्वराडिति स्व – राट् । इमानेव । एव लोकान्। लोकान्थ् स्वेन। स्वेन भागधेयेन। भागधेयेनोप। भागधेयेनेति भाग - धेयेन । उप धावति । धावति ते । त एव । एवास्मै । अस्मा अन्नम् । अन्नम् प्र । प्र यच्छन्ति । यच्छन्त्यन्नादः । अन्नाद एव । अन्नाद इत्यंन्न — अदः । एव भवति । भवति यथा । यथा वथ्सेन । वथ्सेन प्रताम् । प्रताम् गाम् । गाम् दुहे । दुह एवम् । एवमेव । एवेमान् । इमान् "लोकान् । लोकान् प्रतान् । प्रतान् कामम् । काममन्नाद्यम् । अन्नाद्यम् दुहे । अन्नाद्यमित्यन्न – अद्यम् । दुह उत्तानेषु । उत्तानेषु कपालेषु । उत्तानेष्वित्युत् – तानेषु । कपालेष्वधि । अधि श्रयति । श्रयत्ययातयामत्वाय । अयातयामत्वाय त्रयः । अयातयामत्वायेत्ययातयाम – त्वाय । त्रयः पुरोडाशाः । पुरोडाशां भवन्ति । भवन्ति त्रयः () । त्रयं इमे । इमे लोकाः । लोका एषाम् । एषां ँलोकानाम् । लोकानामाप्त्यै । आप्त्या उत्तरउत्तरः । उत्तरउत्तरो ज्यायान् । उत्तरउत्तर इत्युत्तरः–उत्तरः । ज्यायान् भवति ।

```
भवत्येवम् । एवमिव । इव हि । हीमे । इमे लोकाः ।
लोकाः समृद्ध्यै । समृद्ध्यै सर्वेषाम् । समृद्ध्या इति सं-ऋद्ध्यै ।
सर्वेषामभिगमयत्रं । अभिगमयत्रवं । अभिगमयत्रित्यभि – गमयत्रं ।
अवं द्यति । द्यत्यछम्बट्कारम् । अछम्बट्कारं ँव्यत्यासम् ।
अछम्बट्कारमित्यछम्बट् – कारम् । व्यत्यासमन् ।
व्यत्यासमिति वि – अत्यासम् । अन्वाह । आहानिर्दाहाय ।
अनिर्दाहायेत्यनिः – दाहाय ॥ 28 (76/91)
(पुरोडाञां – त्रयः – षड्विण्ञातिश्च) (A6)
T.S.2.3.7.1 - Kramam
देवासुराः सम्यंताः । देवासुरा इति देव – असुराः । सम्यंता
आसन् । सम्यंता इति सं – यत्ताः । आसन् तान् । तान् देवान् ।
देवानसुराः । असुरा अजयन् । अजयन् ते । ते देवाः ।
देवाः पराजिग्यानाः । पराजिग्याना अस्रराणाम् । पराजिग्याना
इति परा – जिग्यानाः । असुराणां वैश्यम् । वैश्यमुप । उपायन्न् ।
आयन् तेभ्यः । तेभ्य इन्द्रियम् । इन्द्रियं वीर्यम् । वीर्यमप ।
अपाक्रामत् । अक्रामत् तत् । तदिन्द्रः । इन्द्रोऽचायत् ।
```

अचायत् तत् । तदनु । अन्वप । अपाक्रामत् । अक्रामत् तत् । तदवरुधम् । अवरुधम् न । अवरुधमित्यव – रुधम् । नाराक्नोत् । अशक्नोत् तत् । तदस्मात् । अस्मादभ्यर्द्धः । अभ्यर्द्धो ऽचरत् । अभ्यर्द्ध इत्यंभि – अर्द्धः । अचरथ् सः । स प्रजापंतिम् । प्रजापतिमुपं । प्रजापतिमिति प्रजा – पतिम् । उपाधावत् । अधावत् तम् । तमेतया । एतया सर्वपृष्ठया । सर्वपृष्ठया ऽयाजयत् । सर्वपृष्ट्रयेति सर्व – पृष्ठया । अयाजयत् तया । तयैव । एवास्मिन्न् । अस्मिन्निन्द्रियम् । इन्द्रियं ँवीर्यम् । वीर्यमदधात् । अदधाद् यः । य इन्द्रियकामः । इन्द्रियकामो वीर्यकामः । इन्द्रियकाम इतीन्द्रिय – कामः । 29 (50/58) T.S.2.3.7.2 - Kramam वीर्यकामः स्यात् । वीर्यकाम इति वीर्य – कामः । स्यात् तम् । तमेतया । एतया सर्वपृष्ठया । सर्वपृष्ठया याजयेत् । सर्वपृष्ठयेति सर्व-पृष्ठया । याजयेदेताः । एता एव । एव देवताः । देवताः स्वेन । स्वेन भागधेयेन। भागधेयेनोप। भागधेयेनेति भाग - धेयेन। उप धावति । धावति ताः । ता एव । एवास्मिन्न् । अस्मिन्निन्द्रियम् ।

इन्द्रियं वीर्यम् । वीर्यम् दधति । दधति यत् । यदिन्द्राय । इन्द्राय राथन्तराय । राथन्तराय निर्वपति । राथन्तरायेति राथं – तराय । निर्वपति यत् । निर्वपतीति निः – वपति । यदेव । एवाग्नेः । अग्नेस्तेजः । तेजस्तत् । तदेव । एवाव । अव रुन्धे । रुन्धे यत् । यदिन्द्राय । इन्द्राय बार्.हताय । बार्.हताय यत् । यदेव । एवेन्द्रस्य । इन्द्रस्य तेजः । तेजस्तत् । तदेव । एवाव । अव रुन्धे । रुन्धे यत् । यदिन्द्राय । इन्द्राय वैरूपाय । वैरूपाय यत् । यदेव । एव संवितुः । सवित्स्तेजः । तेजस्तत् । तदेव । 30 (50/55) T.S.2.3.7.3 - Kramam एवाव । अवं रुन्धे । रुन्धे यत् । यदिन्द्राय । इन्द्राय वैराजाय । वैराजाय यत् । यदेव । एव धातुः । धातु स्तेजः । तेजस्तत् । तदेव । एवाव । अवं रुन्धे । रुन्धे यत् । यदिन्द्राय । इन्द्राय शाक्वराय । शाक्वराय यत् । यदेव । एव मरुताम् । मरुताम् तेजः । तेज स्तत् । तदेव । एवाव । अवं रुन्धे । रुन्धे यत् । यदिन्द्राय । इन्द्राय रैवताय । रैवताय यत् । यदेव । एव बृहस्पतेः । बृहस्पतेस्तेजः । तेजस्तत् । तदेव । एवाव । अवं रुन्धे । रुन्ध एतावन्ति । एतावन्ति वै ।

वै तेजा ्सि । तेजा ्सि तानि । तान्येव । एवाव । अव रुन्धे । रुन्ध उत्तानेषु । उत्तानेषु कपालेषु । उत्तानेष्वित्युत् – तानेषु । कपालेष्वधि । अधि श्रयति । श्रयत्ययातयामत्वाय । अयातयामत्वाय द्वादंशकपालः । अयातयामत्वायेत्ययातयाम – त्वाय । द्वादशकपालः पुरोडाशः ( ) । द्वादशकपाल इति द्वादश–कपालः । पुरोडाशों भवति । 31 (50/53) T.S.2.3.7.3 - Kramam भवति वैश्वदेवत्वाय । वैश्वदेवत्वाय समन्तम् । वैश्वदेवत्वायेति वैश्वदेव – त्वाय । समन्तम् पर्यवद्यति । समन्तमिति सं – अन्तम् । पर्यवद्यति समन्तम् । पर्यवद्यतीति परि – अवद्यति । समन्तमेव । समन्तमिति सं - अन्तम् । एवेन्द्रियम् । इन्द्रियं वीर्यम् । वीर्यं यजमाने । यजमाने दधाति । दधाति व्यत्यासम् । व्यत्यासमनु । व्यत्यासमिति वि – अत्यासम् । अन्वाह । आहानिर्दाहाय । अनिर्दाहायाश्वः । अनिर्दाहायेत्यनिः – दाहाय । अश्व ऋषभः । ऋषभो वृष्णिः । वृष्णिर् बस्तः । बस्तः सा । सा दक्षिणा । दक्षिणा वृषत्वायं । वृषत्वायैतया । वृषत्वायेति वृष-त्वायं । एतयैव ।

```
एव यजेत । यजेताभिशस्यमानः । अभिशस्यमान एताः ।
अभिशस्यमान इत्यभि - शस्यमानः । एताश्च । चेत् । इद् वै ।
वा अस्य । अस्य देवताः । देवता अन्नम् । अन्नमदन्ति ।
अदन्त्यदन्ति । अदन्त्यु । उवेव । एवास्य । अस्य मनुष्याः ।
मनुष्या इति मनुष्याः ॥ 32 (38/46) (इन्द्रियकामः –
सवितुस्तेजस्तत् – पुरोडाशो – ऽष्टात्रिर्श्शच्च) (४७)
T.S.2.3.8.1 - Kramam
रजनो वै । वै कौणेयः । कौणेयः क्रतुजितम् । क्रतुजितम्
जानकिम् । क्रतुजितमिति क्रतु – जितम् । जानकिम् चक्षुर्वन्यम् ।
चक्षुर्वन्यमयात् । चक्षुर्वन्यमिति चक्षुः – वन्यम् । अयात् तस्मै ।
तस्मा एताम् । एतामिष्टिम् । इष्टिम् निः । निरवपत् । अवपदग्नये ।
अग्नये भ्राजस्वते । भ्राजस्वते पुरोडाशम् । पुरोडाशमष्टाकपालम् ।
अष्टाकपाल एं सौर्यम् । अष्टाकपालमित्यष्टा – कपालम् ।
सौर्यम् चरुम् । चरुमग्नये । अग्नये भ्राजस्वते ।
भ्राजस्वते पुरोडाशम् । पुरोडाशमष्टाकपालम् । अष्टाकपालम् तया ।
अष्टाकपालमित्यष्टा – कपालम् । तयैव । एवास्मिन्न् ।
```

अस्मिन् चक्षुः । चक्षुरदधात् । अदधाद् यः । यश्चक्षुष्कामः । चक्षुष्कामः स्यात् । चक्षुष्काम इति चक्षुः – कामः । स्यात् तस्मै । तस्मा एताम् । एतामिष्टिम् । इष्टिम् निः । निर् वपेत् । वपेदग्नये । अग्नये भ्राजस्वते । भ्राजस्वते पुरोडाशम् । पुरोडाशमष्टाकपालम् । अष्टाकपाल ए सौर्यम् । अष्टाकपालमित्यष्टा – कपालम् । सौर्यम् चरुम् । चरुमग्नये । अग्नये भ्राजस्वते । भ्राजस्वते पुरोडाशम् । पुरोडाशमष्टाकपालम् । अष्टाकपालमग्नेः । अष्टाकपालमित्यष्टा – कपालम् । अग्नेर् वै । वै चक्षुषा । चक्षुषा मनुष्याः । मनुष्या वि । वि पश्यन्ति । 33 (50/57) T.S.2.3.8.2 - Kramam पञ्यन्ति सूर्यस्य । सूर्यस्य देवाः । देवा अग्निम् । अग्निम् च । चैव। एव सूर्यम्। सूर्यम् च। च स्वेन । स्वेन भागधेयेन। भागधेयेनोपं । भागधेयेनेतिं भाग – धेयेन । उपं धावति । धावति तौ । ता वेव । एवास्मिन्न् । अस्मिन् चक्षुः । चक्षुर् धत्तः । धत्त श्रक्षुष्मान् । चक्षुष्मानेव । एव भवति । भवति यत् । यदाग्नेयौ । आग्नेयौ भवतः । भवतश्रक्ष्मषी । चक्षुषी एव । चक्षुषी इति चक्षुषी । एवास्मिन् । अस्मिन् तत् । तत् प्रति । प्रति दधाति । दधाति यत् । यथ् सौर्यः । सौर्यो नासिकाम् । नासिकाम् तेन । तेनाभितः । अभितः सौर्यम् । सौर्यमाग्नेयौ । आग्नेयौ भवतः । भवतस्तस्मात् । तस्मादभितः । अभितो नासिकाम् । नासिकाम् चक्षुषी । चक्षुषी तस्मात् । चक्षुषी इति चक्षुषी । तस्मान्नासिकया । नासिकया चक्ष्रेषी । चक्ष्रेषी विधृते । चक्षुषी इति चक्षुषी । विधृते समानी । विधृते इति वि – धृते । समानी याज्यानुवाक्ये । समानी इति समानी । याज्यानुवाक्ये भवतः । याज्यानुवाक्ये इति याज्या-अनुवाक्यें । भवतः समानम् । समान ए हि ( ) । हि चक्षुः । चक्षुः समृद्ध्यै । समृद्ध्या उत् । समृद्ध्या इति सं – ऋद्ध्यै । उद् । उ त्यम् । त्यम् जातवेदसम् । जातवेदस् सप्त । जातवेदसमिति जात – वेदसम् । सप्त त्वा । त्वा हरितः । हरितो रथे । रथे चित्रम् । चित्रम् देवानाम् । देवानामुत् । उदगात् । अगादनीकम् । अनीकमिति । इति पिण्डान् । पिण्डान् प्र । प्र यच्छति । यच्छति चक्षुः । चक्षुरेव । एवास्मै । अस्मै प्र ।

प्र यच्छति । यच्छति यत् । यदेव । एव तस्य । तस्य तत् । तदिति तत् ॥ 34 (76/87) । (वि – ह्य – ष्टाविङ्शतिश्च) (A8)

T.S.2.3.9.1 - Kramam

धुवोऽसि । असि धुवः । धुवोऽहम् । अह ए सजातेषु । सजातेषु भूयासम् । सजातेष्विति स–जातेषु । भूयासम् धीरः । धीर श्चेता । चेत्ता वसुवित् । वसुविद् ध्रुवः । वसुविदितिं वसु – वित् । धुवोऽसि । असि धुवः । धुवोऽहम् । अह ए संजातेषु । सजातेषु भ्यासम् । सजातेष्विति स – जातेषु । भूयासमुग्रः । उग्रश्चेता । चेतां वसुवित् । वसुविद् ध्रुवः । वसुविदितिं वसु – वित् । ध्रुवोऽसि । असि धुवः । धुवोऽहम् । अहर् संजातेषु । सजातेषु भूयासम् । सजातेष्विति स – जातेषु । भूयासमभिभूः । अभिभूश्चेत्ता । अभिभूरित्यभि – भूः । चेतां वसुवित् । वसुविदामनम् । वसुविदिति वसु – वित् । आमनमसि । आमनमित्या – मनम् । अस्यामनस्य । आमनस्य देवाः । आमनस्येत्या – मनस्य । देवा ये । ये संजाताः । सजाताः कुंमाराः । सजाता इति स – जाताः । कुमाराः समनसः ।

```
समनसस्तान् । समनस इति स – मनसः । तानहम् ।
अहम् कामये । कामये हृदा । हृदा ते । ते माम् । माम् कामयन्ताम् ।
कामयन्ता ए हृदा । हृदा तान् । तान्मे । म आमनसः । आमनसः
कृधि । आमनस इत्या–मनसः । कृधि स्वाहा । स्वाहा ऽऽमनम् ।
आमनमसि । आमनमित्या – मनम् । अस्यामनस्य । 35 (50/63)
T.S.2.3.9.2 - Kramam
आमनस्य देवाः । अमनस्येत्या – मनस्य । देवा याः । याः स्त्रियः ।
स्त्रियः समनसः । समनसस्ताः । समनस इति स – मनसः ।
ता अहम् । अहम् कामये । कामये हृदा । हृदा ताः । ता माम् ।
माम् कामयन्ताम् । कामयन्ता ए हृदा । हृदा ताः । ता मे ।
म आमनसः । आमनसः कृधि । आमनस इत्या – मनसः ।
कृधि स्वाहा । स्वाहा वैश्वदेवीम् । वैश्वदेवी एं साङ्ग्रहणीम् ।
वैश्वदेवीमिति वैश्व - देवीम् । साङ्ग्रहणीम् निः ।
साङ्ग्रहणीमिति सां – ग्रहणीम् । निर् वपेत् । वपेद् ग्रामकामः ।
ग्रामकामो वैश्वदेवाः । ग्रामकाम इति ग्राम – कामः । वैश्वदेवा वै ।
वैश्वदेवा इति वैश्व – देवाः । वै संजाताः । सजाता विश्वान् ।
```

सजाता इति स – जाताः । विश्वानेव । एव देवान् । देवान्थ् स्वेन । स्वेन भागधेयेन। भागधेयेनोप । भागधेयेनेति भाग – धेयेन। उप धावति । धावति ते । त एव । एवास्मै । अस्मै सजातान् । सजातान् प्र । सजातानिति स – जातान् । प्र यच्छन्ति । यच्छन्ति ग्रामी । ग्राम्येव । एव भवति । भवति साङ्ग्रहणी । साङ्ग्रहणी भवति । साङ्ग्रहणीति सां – ग्रहणी । भवति मनोग्रहणम् । मनोग्रहणं वै । मनोग्रहणमिति मनः – ग्रहणम् । वै सङ्ग्रहणम् । सङ्ग्रहणम् मनः । सङ्ग्रहणमिति सं – ग्रहणम् । मन एव । एव संजातानाम् । सजातानाम् गृह्णाति । सजातानामिति स - जातानाम् । 36 (50/64)

T.S.2.3.9.3 - Kramam

गृह्णाति ध्रुवः । ध्रुवोऽसि । असि ध्रुवः । ध्रुवोऽहम् ।
अहण् सजातेषु । सजातेषु भूयासम् । सजातेष्विति स – जातेषु ।
भूयासमिति । इति परिधीन् । परिधीन् परि । परिधीनिति
परि – धीन् । परि दधाति । दधात्याशिषम् । आशिषमेव ।
आशिषमित्या–शिषम् । एवैताम् । एतामा । आ शास्ते । शास्ते ऽथो ।

अथो एतत् । अथो इत्यथो । एतदेव । एव सर्वम् । सर्वर्ः सजातेषु । सजातेष्वधि । सजातेष्विति स – जातेषु । अधि भवति । भवति यस्य । यस्यैवम् । एवं ँविदुषः । विदुष एते । एते परिधयः । परिधयः परिधीयन्ते । परिधय इति परि-धयः । परिधीयन्त आमनम् । परिधीयन्त इति परि – धीयन्ते । आमनमसि । आमनमित्या-मनम् । अस्यामनस्य । आमनस्य देवाः । आमनस्येत्या–मनस्य । देवा इति । इति तिस्रः । तिस्र आहुतीः । आहुतीर् जुहोति । आहुं तीरित्या-हुतीः । जुहोत्येतावन्तः । एतावन्तो वै । वै संजाताः । सजाता ये। सजाता इति स – जाताः। ये महान्तः। महान्तो ये। ये क्षुल्लकाः । क्षुल्लका याः । याः स्त्रियः । स्त्रियस्तान् । तानेव । एवाव । अवं रुन्धे () । रुन्धे ते । त एनम् । एनमवरुद्धाः । अवरुद्धा उप । अवरुद्धा इत्यव – रुद्धाः । उप तिष्ठन्ते । तिष्ठन्त इति तिष्ठन्ते ॥ 37 (55/67) (स्वाहा ऽऽमनमसि – सजातानार्ं – रुन्धे – पञ्चं च) (४९)

T.S.2.3.10.1 - Kramam यन्नवम् । नवमैत् । ऐत्तत् । तन्नवनीतम् । नवनीतमभवत् । नवनीतमिति नव-नीतम् । अभवद् यत् । यदसर्पत् । असर्पत् तत् । तथ् सर्पिः । सर्पिरभवत् । अभवद् यत् । यदध्रियत । अध्रियत तत् । तद् घृतम् । घृतमभवत् । अभवदश्विनोः । अश्विनोः प्राणः । प्राणोऽसि । प्राण इति प्र – अनः । असि तस्य । तस्य ते । ते दत्ताम् । दत्तां ययोः । ययोः प्राणः । प्राणोऽसि । प्राण ः। । । । । । । इति प्र – अनः । असि स्वाहा । स्वाहेन्द्रस्य । इन्द्रस्य प्राणः । प्राणोऽसि । प्राण इति प्र – अनः । असि तस्य । तस्य ते । ते ददातु । ददातु यस्य । यस्य प्राणः । प्राणोऽसि । प्राण इति प्र – अनः । असि स्वाहा । स्वाहा मित्रावरुणयोः । मित्रावरुणयोः प्राणः । मित्रावरुणयोरिति मित्रा – वरुणयोः । प्राणोऽसि । प्राण इति प्र – अनः । असि तस्यं । तस्यं ते । ते दत्ताम् । दत्तां ययोः । ययोः प्राणः । प्राणोऽसि । प्राण इति प्र – अनः । असि स्वाहा । स्वाहा विश्वेषाम् ।

विश्वेषाम् देवानाम् । देवानाम् प्राणः । प्राणोऽसि । प्राण इति प्र - अनः । असि तस्य । 38 (50/59) T.S.2.3.10.2 - Kramam तस्य ते। ते ददतु। ददतु येषाम्। येषाम् प्राणः। प्राणोऽसि। प्राण इति प्र – अनः । असि स्वाहा । स्वाहा घृतस्य । घृतस्य धाराम् । धाराममृतस्य । अमृतस्य पन्थाम् । पन्थामिन्द्रेण । इन्द्रेण दत्ताम् । दत्ताम् प्रयताम् । प्रयताम् मरुद्धिः । प्रयतामिति प्र – यताम् । मरुद्धिरिति मरुत् – भिः ॥ तत् त्वा । त्वा विष्णुः । विष्णुः परि । पर्यपञ्यत् । अपञ्यत् तत् । तत् त्वा । त्वेडा । इडा गवि । गव्यैरयत् । ऐरयदित्यैरयत् ॥ पावमानेन त्वा । त्वा स्तोमेन । स्तोमेन गायत्रस्य । गायत्रस्य वर्तन्या । वर्तन्योपा एशोः । उपा एशोर् वीर्येण । उपा एशोरित्युप – अएशोः । वीर्येण देवः । देवस्त्वा । त्वा सविता । सवितोत् । उथ् सृजतु । सृजतु जीवातवे । जीवातवे जीवनस्यायै । जीवनस्यायै बृहद्रथन्तरयोः । बृहद्रथन्तरयोस्त्वा । बृहद्रथन्तरयोरिति बृहत् – रथन्तरयोः । त्वा स्तोमेन । स्तोमेन त्रिष्टुभः ।

त्रिष्टुभों वर्तन्या । वर्तन्या शुक्रस्य । शुक्रस्य वीर्येण । वीर्येण देवः । देवस्त्वा । त्वा सविता । सवितोत् । उथ् सृजतु । 39 (50/54) T.S.2.3.10.3 - Kramam सृजतु जीवातवे । जीवातवे जीवनस्यायै । जीवनस्याया अग्नेः । ॥ । । । । । । अग्नेस्त्वा । त्वा मात्रया । मात्रया जगत्यै । जगत्यै वर्तन्या । वर्तन्या ऽऽग्रयणस्य । आग्रयणस्य वीर्येण । वीर्येण देवः । देवस्त्वा । त्वा सविता । सवितोत् । उथ् सृजतु । सृजतु जीवातवे । जीवातवे जीवनस्यायै । जीवानस्याया इमम् । इममग्ने । अग्न आयुषे । आयुषे वर्चसे । वर्चसे कृधि । कृधि प्रियम् । प्रियङ् रेतः । रेतो वरुण । वरुण सोम । सोम राजन्न् । राजन्निति राजन्न् ॥ मातेव । इवास्मै । अस्मा अदिते । अदिते र्शाम । र्श्म यच्छ । यच्छ विश्वे । विश्वे देवाः । देवा जरदृष्टिः । जरदृष्टिर् यथा । जरदष्टिरिति जरत् – अष्टिः । यथा उसत् । असदित्यसत् ॥ अग्निर् आयुष्मान् । आयुष्मान्थ् सः । स वनस्पतिभिः । वनस्पतिभिर् आयुष्मान् । वनस्पतिभिरिति वनस्पति – भिः । आयुष्मान् तेन । तेन त्वा । त्वा ऽऽयुषा । आयुषा ऽऽयुष्मन्तम् ।

आयुष्मन्तम् करोमि । करोमि सोमः । सोम आयुष्मान् ( ) । आयुष्मान्थ सः । स ओषधीभिः । ओषधीभिर् यज्ञः । ओषधीभिरित्योषधि – भिः । यज्ञ आयुष्मान् । आयुष्मान्थ् सः । स दक्षिणाभिः । दक्षिणाभिर् ब्रह्म । ब्रह्मायुष्मत् । आयुष्मत् तत् । तद् ब्राह्मणैः । ब्राह्मणैरायुष्मत् । आयुष्मद् देवाः । देवा आयुष्मन्तः । आयुष्मन्तस्ते । तेऽमृतेन । अमृतेन पितरः । पितर आयुष्मन्तः । आयुष्मन्तस्ते । ते स्वधया । स्वधया ऽऽयुष्मन्तः । स्वधयेति स्व – धया । आयुष्मन्तस्तेन । तेन त्वा । त्वा ऽऽयुषा । आयुषा ऽऽयुष्मन्तम् । आयुष्मन्तम् करोमि । करोमीति करोमि ॥ 40 (75/79) (विश्वेषां देवानां प्राणोऽसि – त्रिष्टुभो वर्तन्या शुक्रस्य वीर्येण देवस्त्वां सवितोथ् – सोम आयुष्मान् – पञ्चविर्शतिश्च) (A10) T.S.2.3.11.1 - Kramam अग्निं वै । वा एतस्य । एतस्य शरीरम् । शरीरम् गच्छति । गच्छति सोमम् । सोमर् रसः । रसो वरुणः । वरुण एनम् । एनं वरुणपाञ्चेन । वरुणपाञ्चेन गृह्णाति । वरुणपाञ्चेनेति वरुण-पाञ्चेन ।

गृह्णाति सरस्वतीम् । सरस्वतीं वाक् । वागग्नाविष्णू । अग्नाविष्णू आत्मा । अग्नाविष्णू इत्यग्ना-विष्णू । आत्मा यस्य । यस्य ज्योक । ज्योगामयति । आमयति यः । यो ज्योगामयावी । ज्योगामयावी स्यात् । ज्योगामयावीति ज्योक् – आमयावी । स्याद् यः । यो वा । वा कामयेत । कामयेत सर्वम् । सर्वमायुः । आयुरियाम् । इयामिति । इति तस्मैं । तस्मां एताम् । एतामिष्टिम् । इष्टिम् निः । निर् वपेत् । वपेदाग्नेयम् । आग्नेयमष्टाकपालम् । अष्टाकपाल ए सौम्यम् । अष्टाकपालमित्यष्टा – कपालम् । सौम्यम् चरुम् । चरुं वारुणम् । वारुणम् दशकपालम् । दशकपाल ् सारस्वतम् । दशकपालिमिति दश – कपालम् । सारस्वतम् चरुम् । चरुमाग्नावैष्णवम् । आग्नावैष्णवमेकादशकपालम् । आग्नावैष्णवमित्याग्ना – वैष्णवम् । एकादशकपालमग्नेः । एकादशकपालमित्येकादश – कपालम् । अग्नेरेव । एवास्यं । अस्य र्शारीरम् । र्शारीरन्निष्क्रीणाति । निष्क्रीणाति सोमात् । निष्क्रीणातीति निः-क्रीणाति । सोमाद् रसम् । रसं वारुणेन । 41 (50/58)

T.S.2.3.11.2 - Kramam वारुणेनैव । एवैनम् । एनं वरुणपाशात् । वरुणपाशान् मुञ्चति । वरुणपाशादिति वरुण – पाशात् । मुञ्चति सारस्वतेन । सारस्वतेन वाचम् । वाचम् दधाति । दधात्यग्निः । अग्निः सर्वाः । सर्वा देवताः । देवता विष्णुः । विष्णुर् यज्ञः । यज्ञो देवताभिः । देवताभिश्च । चैव । एवैनम् । एनं यज्ञेन । यज्ञेन च । च भिषज्यति । भिषज्यत्युत । उत यदि । यदीतासुः । इतासुर् भवति । इतासुरितीत – असुः । भवति जीवति । जीवत्येव । एव यत् । यन्नवम् । नवमैत् । ऐत् तत् । तन्नवनीतम् । नवनीत मभवत् । नवनीतमिति नवं – नीतम् । । ॥ । ॥ अभवदिति । इत्याज्यम् । आज्यमव । अवेक्षते । ईक्षते रूपम् । व्याचष्टेऽश्विनोः । व्याचष्ट इति वि – आचष्टे । आश्विनोः प्राणः । प्राणोऽसि । प्राण इति प्र – अनः । असीति । इत्याह । आहाश्विनौ । अश्विनौ वै। वै देवानाम्। देवानां भिषजौ। 42 (50/55)

T.S.2.3.11.3 - Kramam भिषजौ ताभ्याम् । ताभ्यामेव । एवास्मै । अस्मै भेषजम् । भेषजम् करोति । करोतीन्द्रस्य । इन्द्रस्य प्राणः । प्राणोऽसि । प्राण इति प्र – अनः । असीति । इत्याह । आहेन्द्रियम् । इन्द्रियमेव । एवास्मिन्न् । अस्मिन्नेतेन । एतेन दधाति । दधाति मित्रावरुणयोः । मित्रावरुणयोः प्राणः । मित्रावरुणयोरिति मित्रा – वरुणयोः । प्राणोऽसि । प्राण इति प्र – अनः । असीति । इत्याह । आह प्राणापानौ । प्राणापानावेव । प्राणापानाविति प्राण – अपानौ । एवास्मिन्नं । अस्मिन्नेतेनं । एतेनं दधाति । दधाति विश्वेषाम् । विश्वेषाम् देवानाम् । देवानाम् प्राणः । प्राणोऽसि । प्राण इति प्र – अनः । असीति । इत्याह । आह वीर्यम् । वीर्यमेव । एवास्मिन्न् । अस्मिन्नेतेन । एतेन दधाति । दधाति घृतस्य । घृतस्य धाराम् । धाराममृतस्य । अमृतस्य पन्थाम् । पन्थामिति । इत्याह । आह यथायजुः । यथायजुरेव । यथायजुरिति यथा–यजुः । एवैतत् । एतत् पावमानेन । पावमानेन त्वा । त्वा स्तोमेन । स्तोमेनेति । इत्याह । 43 (50/56)

T.S.2.3.11.4 - Kramam

आह प्राणम् । प्राणमेव । प्राणमिति प्र – अनम् । एवास्मिन्न् । अस्मिन्नेतेन । एतेन दधाति । दधाति बृहद्रथन्तरयोः । बृहद्रथन्तरयों स्त्वा । बृहद्रथन्तरयोरिति बृहत् – रथन्तरयोः । त्वा स्तोमेन । स्तोमेनेति । इत्याह । आहौजः । ओज एव । एवास्मिन्न् । अस्मिन्नेतेन । एतेन दधाति । दधात्यग्नेः । अग्नेस्त्वा । त्वा मात्रया । मात्रयेति । इत्याह । आहात्मानम् । आत्मानमेव । एवास्मिन्न् । अस्मिन्नेतेन । एतेन दधाति । दधात्यृत्विजः । ऋत्विजः परि । पर्याहुः । आहुर् यावन्तः । यावन्त एव । एवर्त्विजः । ऋत्विजस्ते । त एनम् । एनम् भिषज्यन्ति । भिषज्यन्ति ब्रह्मणः । ब्रह्मणो हस्तम् । हस्तमन्वारभ्यं । अन्वारभ्य परि । अन्वारभ्येत्यनु – आरभ्यं । पर्याहुः । आहुरेकधा । एकधैव । एकधेत्येक – धा। एव यजमाने। यजमान आयुः। आयुर् दधति। दधति यत् । यदेव । एव तस्य । तस्य तत् । तब्हिरण्यात् । हिरण्याद् घृतम् । **44** (**50/54**)

T.S.2.3.11.5 - Kramam

घृतम् निः । निष्पिबति । पिबत्यायुः । आयुर् वै । वै घृतम् । घृतममृतम् । अमृत৺ हिरण्यम् । हिरण्यममृतात् । अमृतादेव । एवायुः । आयुर् निः । निष्पिबति । पिबति रातमानम् । शतमानम् भवति । शतमानमिति शत – मानम् । भवति शतायुः । शतायुः पुरुषः । शतायुरिति शत – आयुः । पुरुषः शतेन्द्रियः । शतेन्द्रिय आयुषि । शतेन्द्रिय इति शत – इन्द्रियः । आयुष्येव । एवेन्द्रिये । इन्द्रिये प्रति । प्रति तिष्ठति । तिष्ठत्यथीं । अथो खलुं । अथो इत्यथो । खलु यावतीः । यावतीः समाः । समा एष्यन्न् । एष्यन् मन्येत । मन्येत तावन्मानम् । तावन्मान स्यात् । तावन्मानमिति तावत्-मानम् । स्याथ् समृद्ध्यै । समृद्ध्या इमम् । समृद्ध्या इति सं – ऋद्ध्यै । इममग्ने । अग्न आयुषे । आयुषे वर्चसे । वर्चसे कृधि । कृधीति । इत्याह । आहायुः । आयुरेव । एवास्मिन् । अस्मिन् वर्चः । वर्चो दधाति । दधाति विश्वे । विश्वे देवाः । देवा जरदृष्टिः । जरदृष्टिर् यथा । जरदृष्टिरिति जरत् – अष्टिः । यथा ऽसत् । असदिति ( ) । इत्याह ।

```
आह जरदष्टिम् । जरदष्टिमेव । जरदष्टिमिति जरत् – अष्टिम् ।
एवैनम् । एनम् करोति । करोत्यग्निः । अग्निरायुष्मान् । आयुष्मानिति ।
इति हस्तम् । हस्तम् गृह्णाति । गृह्णात्येते । एते वै । वै देवाः ।
देवा अयुष्मन्तः । अयुष्मन्तस्ते । त एव । एवास्मिन्न् ।
अस्मिन्नायुः । आयुर् दधति । दधति सर्वम् । सर्वमायुः । आयुरेति ।
एतीत्येति ॥ 45 (72/80)
(रसं – देवाना ७ – स्तोमेनेति – हिरण्या – दसदिति –
द्राविं्रातिश्च) (A11)
T.S.2.3.12.1 - Kramam
प्रजापतिर् वरुणाय । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । वरुणायाश्चम् ।
अश्वमनयत् । अनयथ् सः । स स्वाम् । स्वाम् देवताम् ।
देवतामार्च्छत् । आर्च्छथ् सः । स परि । पर्यदीर्यत । अदीर्यत सः ।
स एतम् । एतं वारुणम् । वारुणम् चतुष्क्रपालम् ।
चतुष्कपालमपत्रयत् । चतुष्कपालमिति चतुः – कपालम् । अपत्रयत्
तम् । तम् निः । निरवपत् । अवपत् ततः । ततो वै । वै सः ।
```

स वरुणपाशात् । वरुणपाशादमुच्यत । वरुणपाशादिति वरुण – पाञात् । अमुच्यत वरुणः । वरुणो वै । वा एतम् । एतम् गृह्णाति । गृह्णाति यः । यो ऽश्वम् । अश्वम् प्रतिगृह्णाति । प्रतिगृह्णाति यावतः । प्रतिगृह्णातीति प्रति – गृह्णाति । यावतो ऽश्वान् । अश्वान् प्रतिगृह्णीयात् । प्रतिगृह्णीयात् तावतः । प्रतिगृह्णीयादिति प्रति – गृह्णीयात् । तावतो वारुणान् । वारुणान् चतुष्क्रपालान् । चतुष्क्रपालान् निः । चतुष्क्रपालानिति चतुः – कपालान् । निर् वपेत् । वपेद् वरुणम् । वरुणमेव । एव स्वेन । स्वेन भागधेयेन। भागधेयेनोप । भागधेयेनेति भाग – धेयेन। उप धावति । धावति सः । स एव । एवैनम् । एनं वरुणपाञात् । वरुणपाशान् मुञ्चति । वरुणपाशादिति वरुण – पाशात् । मुञ्चति चतुष्कपालाः । 46 (50/58) T.S.2.3.12.2 - Kramam चतुष्कपाला भवन्ति । चतुष्कपाला इति चतुः – कपालाः । भवन्ति चतुष्पात् । चतुष्पाद्धि । चतुष्पादिति चतुः – पात् । ह्यश्वः । अश्वः समृद्ध्यै । समद्ध्या एकम् । समृद्ध्या इति सं – ऋद्ध्यै ।

एकमतिरिक्तम् । अतिरिक्तम् निः । अतिरिक्तमित्यति – रिक्तम् । निर् वपेत् । वपेद् यम् । यमेव । एव प्रतिग्राही । प्रतिग्राही भवति । प्रतिग्राहीति प्रति–ग्राही । भवति यम् । यं वा । वा न । नाद्ध्येति । अद्ध्येति तस्मात् । अद्ध्येतीत्यधि – एति । तस्मादेव । एव वरुणपाशात् । वरुणपाशान् मुच्यते । वरुणपाशादिति वरुण – पाञात् । मुच्यते यदि । यद्यपरम् । अपरम् प्रतिग्राही । प्रतिग्राही स्यात् । प्रतिग्राहीतं प्रति – ग्राही । स्याथ् सौर्यम् । सौर्यमेककपालम् । एककपालमनु । एककपालमित्येक-कपालम् । अनु निः । निर् वपेत् । वपेदमुम् । अमुमेव । एवादित्यम् । आदित्यमुच्चारम् । उच्चारम् कुरुते । उच्चारमित्युत् – चारम् । कुरुते ऽपः । अपो ऽवभृथम् । अवभृथमव । अवभृथमित्यव – भृथम् । अवैति । एत्यफ्सु । अफ्सु वै । अफ्स्वत्यप् – सु । वै वरुणः । वरुणः साक्षात् । साक्षादेव । साक्षादिति स – अक्षात् । एव वरुणम् । वरुणमव । अव यजते । यजते ऽपोनप्त्रीयम् । अपोनप्त्रीयम् चरुम् ( ) ।

अपोनप्त्रीयमित्यपः - नप्त्रीयम् । चरुम् पुनः । पुनरेत्य । एत्य निः । एत्येत्या – इत्य । निर् वपेत् । वपेदफ्सुयोनिः । अफ्सुयोनिर् वै । अफ्सुयोनिरित्यफ्सु – योनिः । वा अश्वः । अश्वः स्वाम् । स्वामेव । एवैनम् । एनं योनिम् । योनिं गमयति । गमयति सः । स एनम् । एन 🗸 शान्तः । शान्त उपं । उपं तिष्ठते । तिष्ठत इति तिष्ठते ॥ 47 (67/83) (मुञ्चित – चरुष् – सप्तदश च) (A12) T.S.2.3.13.1 - Kramam या वाम् । वामिन्द्रावरुणा । इन्द्रावरुणा यतव्या । इन्द्रावरुणेतीन्द्रा – वरुणा । यतव्या तनूः । तनूस्तया । तयेमम् । इमम्हसः । अर्हसो मुञ्चतम् । मुञ्चतम् या । या वाम् । वामिन्द्रावरुणा । इन्द्रावरुणा सहस्या । इन्द्रावरुणेतिन्द्रा – वरुणा । सहस्यां रक्षस्यां । रक्षस्यां तेजस्यां । तेजस्यां तनूः । तनूस्तयां । तयेमम् । इमम एहसः । अ एहसो मुञ्चतम् । मुञ्चतम् "यः । यो वाम् । वा मिन्द्रावरुणौ । इन्द्रावरुणावग्नौ । इन्द्रावरुणावितींन्द्रा – वरुणौ । अग्नौ स्नामः । स्नामस्तम् । तम् वाम् । वामेतेन । एतेनाव । अव यजे । यजे यः । यो वाम् ।

```
वामिन्द्रावरुणा । इन्द्रावरुणा द्विपाथ्सु । इन्द्रावरुणेतीन्द्रा – वरुणा ।
द्विपाथ्स् पशुषु । द्विपाथ्स्वितं द्विपात् – सु । पशुषु चतुष्पाथ्सु ।
चतुष्पाथ्सु गोष्ठे । चतुष्पाथ्स्वित चतुष्पात् – सु । गोष्ठे गृहेषु ।
गोष्ठ इति गो – स्थे । गृहेष्वफ्सु । अफ्स्वोषधीषु ।
अफ्स्वत्यप् – सु । ओषधीषु वनस्पतिषु । वनस्पतिषु स्नामः ।
स्रामस्तम् । तम् वाम् । वा मेतेन । एतेनाव । अव यजे ।
यज इन्द्रः । इन्द्रो वै । वा एतस्य । एतस्येन्द्रियेण । 48 (50/58)
T.S.2.3.13.2 - Kramam
इन्द्रियेणाप । अप क्रामित । क्रामित वरुणः । वरुण एनम् ।
एनं वरुणपाशेन । वरुणपाशेन गृह्णाति ।
वरुणपाशेनेति वरुण - पाशेन । गृह्णाति यः । यः पाप्मना ।
पाप्मना गृहीतः । गृहीतो भवति । भवति यः । यः पाप्मना ।
पाप्मनां गृहीतः । गृहीतः स्यात् । स्यात् तस्मैं । तस्मां एताम् ।
एतामैन्द्रावरुणीम् । ऐन्द्रावरुणीम् पयस्याम् ।
ऐन्द्रावरुणीमित्यैन्द्रा – वरुणीम् । पयस्याम् निः । निर्वपेत् ।
वपेदिन्द्रः । इन्द्रं एव । एवास्मिन्न् । अस्मिन्निन्द्रियम् ।
```

इन्द्रियम् दंधाति । दंधाति वरुणः । वरुण एनम् । एनम् वरुणपाञात् । वरुणपाशान् मुञ्चति । वरुणपाशादिति वरुण – पाशात् । मुञ्चति पयस्या । पयस्या भवति । भवति पयः । पयो हि । हि वै । वा एतस्मात् । एतस्मादपक्रामति । अपक्रामत्यथं । अपक्रामतीत्यप-क्रामति । अथैषः । एष पाप्मना । पाप्मना गृहीतः । गृहीतो यत्। यत् पयस्या। पयस्या भवति। भवति पयः। पय एव । एवास्मिन्न् । अस्मिन् तया । तया दधाति । दधाति पयस्यायाम् । पयस्यायाम् पुरोडाशम् । 49 (50/54) T.S.2.3.13.3 - Kramam । । पुरोडाशमव । अव दधाति । दधात्यात्मन्वन्तम् । आत्मन्वन्तमेव । आत्मन्वन्तमित्यात्मन्न् – वन्तम् । एवैनम् । एनम् करोति । करोत्यथो । अथो आयतनवन्तम् । अथो इत्यथी । आयतनवन्तमेव । आयतनवन्तमित्यायतन – वन्तम् । एव चतुर्द्धा । चतुर्द्धा वि । चतुर्द्धेति चतुः – धा । व्यूहति । ऊहति दिक्षु । दिक्ष्वेव । एव प्रति । प्रति तिष्ठति । तिष्ठति पुनः । पुनः सम् । समूहति । ऊहति दिग्भ्यः । दिग्भ्य एव । दिग्भ्य इति दिक् – भ्यः । एवास्मै । अस्मै भेषजम् ।

भेषजम् करोति । करोति समूह्यं । समूह्यावं । समूह्येति सं – ऊह्यं । अवं द्यति । द्यति यथा । यथा ऽऽविद्धम् । आविद्धं निष्कृन्तति । आविद्धमित्या – विद्धम् । निष्कृन्ति तादृक् । निष्कृन्ततीति निः – कृन्तति । तादृगेव । एव तत् । तद् यः । यो वाम् । वामिन्द्रावरुणौ । इन्द्रावरुणावग्नौ । इन्द्रावरुणावितीन्द्रा – वरुणौ । अग्नौ स्रामः । स्रामस्तम् । तं वाम् । वामेतेन । एतेनाव । अव यजे । यज इति । इत्याह । आह दुरिष्ट्याः । दुरिष्ट्या एव । दुरिष्ट्या इति दुः-इष्ट्याः । एवैनम् । एनम् पाति ( ) । पाति यः । यो वाम् । वामिन्द्रावरुणा । इन्द्रावरुणा द्विपाथ्सु । इन्द्रावरुणेतीन्द्रा – वरुणा । द्विपाथ्सुं पशुषुं । द्विपाथ्स्वित -द्विपात् – सु । पशुषु स्नामः । स्नामस्तम् । तं वाम् । वामेतेन । एतेनाव । अव यजे । यज इति । इत्याह । आहैतावतीः । एतावतीर् वै । वा आपः । आप ओषधयः । ओषधयो वनस्पतयः । वनस्पतयः प्रजाः । प्रजाः पश्चावः । प्रजा इति प्र – जाः ।

पश्वं उपजीवनीयाः । उपजीवनीयास्ताः । उपजीवनीया इत्युप – जीवनीयाः । ता एव । एवास्मै । अस्मै वरुणपाञात् । वरुणपाञान् मुञ्चति । वरुणपाञादिति वरुण – पाञात् । मुञ्चतीति मुञ्चति ॥ 50 (76/91) (एतस्य – पयस्यायां – पाति – षड्विंश्रातिश्च) (A13) T.S.2.3.14.1 - Kramam स प्रत्नवत् । प्रत्नविन्नि । प्रत्नविदिति प्रत्न – वत् । नि काव्या । काव्येन्द्रम् । इन्द्रं ँवः । वो विश्वतः । विश्वतस्परि । परीन्द्रम् । इन्द्रम् नरः । नर इति नरः ॥ त्वम् नः । नः सोम । सोम विश्वतः । विश्वतो रक्षे । <mark>रक्षां</mark> राजन्न् । राजन्नघायतः । अघायत इत्यंघ – यतः ॥ न रिष्येत् । रिष्येत् त्वावतः । त्वावतः सखा । त्वावत इति त्व – वतः । सखेति सखा ॥ या ते । ते धामानि । धामानि दिवि । दिवि या । या पृथिव्याम् । पृथिव्यां या । या पर्वतेषु । पर्वतेष्वोषधीषु । ओषधीष्वप्सु । अफ्स्वत्यप् – सु ॥ तेभिर् नः । नो विश्वैः । विश्वैः सुमनाः । सुमना अहेडन्न् । सुमना इति सु – मनाः । अहेडन् राजन्न् । राजन्थ् सोम ।

सोम प्रति । प्रति हव्या । हव्या गृभाय । गृभायेति गृभाय ॥ अग्नीषोमा सर्वेदसा । अग्नीषोमेत्यग्नी – सोमा । सर्वेदसा सहूती । सर्वेदसेति स – वेदसा । सहूती वनतम् । सहूती इति स–हूती । वनतम् गिरः । गिर इति गिरः ॥ सम् देवत्रा । देवत्रा बभूवथुः । देवत्रेति देव – त्रा । बभूवथुरिति बभूवथुः ॥ युवमेतानि । 51 (50/57) T.S.2.3.14.2 - Kramam एतानि दिवि । दिवि रोचनानि । रोचनान्यग्निः । अग्निश्चं । च सोम । सोम सक्रतू । सक्रतू अधत्तम् । सक्रतू इति स – क्रतू । अधत्तमित्यधत्तम् ॥ युवज् सिन्धून् । सिन्धूज् रभिशस्तेः । अभिशस्तेरवद्यात् । अभिशस्तेरित्यभि-शस्तेः । अवद्यादग्नीषोमौ । अग्नीषोमावमुञ्चतम् । अग्नीषोमावित्यग्नी – सोमौ । अम्ञचतम् गृभीतान् । गृभीतानिति गृभीतान् ॥ अग्नीषोमा विमम् । अग्नीषोमावित्यग्नीं – सोमौ । इम ए सु । सु में । मे शृणुतम् । त्रृणुतं वृषणा । वृषणा हवम् । हवमिति हवम् ॥ प्रति सूक्तानि । सूक्तानि हर्यतम् । सूक्तानीति सु – उक्तानि । हर्यतम् भवतम् । भवतम् दाशुषे । दाशुषे मयः । मय इति मयः ॥ आ उन्यम् ।

अन्यम् दिवः । दिवो मातरिश्वा । मातरिश्वा जभार । जभारामध्नात् । अमध्नादन्यम् । अन्यम् परि । परि इयेनः । इयेनो अद्रेः । अद्रेरित्यद्रेः ॥ अग्नीषोमा ब्रह्मणा । अग्नीषोमेत्यग्नी – सोमा । ब्रह्मणा वावृधाना । वावृधानोरुम् । उरुं यज्ञायं । यज्ञायं चक्रथुः । चक्रथुरु । उ लोकम् । लोकमिति लोकम् ॥ अग्नीषोमा हविषः । अग्नीषोमेत्यग्नीं – सोमा । हविषः प्रस्थितस्य । प्रस्थितस्य वीतम् । प्रस्थितस्येति प्र – स्थितस्य । वीत*्* हर्यतम् । **52** (**50/58**) T.S.2.3.14.3 - Kramam र्गं वृषणा । वृषणा जुषेथाम् । जुषेथामिति जुषेथाम् ॥ स्वार्माणा स्ववसा । सुशर्माणेति सु – शर्माणा । स्ववसा हि । स्ववसेति सु – अवसा । हि भूतम् । भूतमथ । अथा धत्तम् । धत्तं यजमानाय । यजमानाय राम् । राम् योः । योरिति योः ॥ आ प्यायस्व । प्यायस्व सम् । सम् ते । त इति ते ॥ गणानाम् त्वा । त्वा गणपतिम् । गणपति 💇 हवामहे । गणपतिमिति गण – पतिम् । हवामहे कविम् । कविम् कवीनाम् । कवीनामुपमश्रवस्तमम् । उपमश्रवस्तममित्युपमश्रवः – तमम् ॥

```
ज्येष्ठराजम् ब्रह्मणाम् । ज्येष्ठराजमिति ज्येष्ठ – राजम् ।
ब्रह्मणाम् ब्रह्मणः । ब्रह्मणस्पते । पत आ । आ नः । नः शृण्वन्न् ।
शृण्वन्नतिभिः। ऊतिभिः सीद। ऊतिभिरित्यूति – भिः।
सीद सादनम् । सादनमिति सादनम् ॥ स इत् । इज्जनेन ।
जनेन सः। स विशा। विशा सः। स जन्मना। जन्मना सः।
स पुत्रैः । पुत्रैर् वाजम् । वाजम् भरते । भरते धना । धना नृभिः ।
नृभिरिति नृ – भिः ॥ देवानां ँयः । यः पितरम् । पितरमाविवासित ।
आविवासित श्रद्धामनाः । आविवासितीत्या – विवासित । 53 (50/56)
T.S.2.3.14.4 - Kramam
श्रद्धामना हविषा । श्रद्धामना इति श्रद्धा – मनाः । हविषा ब्रह्मणः ।
ब्रह्मणस्पतिम् । पतिमिति पतिम् ॥ स सुष्टुभा । सुष्टुभा सः ।
सुष्टुभेति सु-स्तुभा । स ऋक्वता । ऋक्वता गणेन । गणेन वलम् ।
वल ए रुरोज । रुरोज फलिगम् । फलिग ए खेण । खेणेति खेण ॥
बहस्पतिरुस्रियाः । उस्रिया हव्यसूदः । हव्यसूदः कनिक्रदत् ।
हव्यसूद इति हव्य – सूदः । कनिक्रदद् वावशतीः । वावशतीरुत् ।
उदाजत् । आजदित्याजत् ॥ मरुतो यत् । यद्ध । ह वः । वो दिवः ।
```

दिवो या । या वः । वः र्शाम । र्शामेति र्शाम ॥ अर्यमा ऽऽ याति । आ याति । याति वृषभः । वृषभस्तुविष्मान् । तुर्विष्मान् दाता । दाता वसूनाम् । वसूनाम् पुरुहूतः । पुरुहूतो अर्.हन्न् । पुरुहूत इति पुरु – हूतः । अर्.हन्नित्यर्.हन्न् ॥ सहस्राक्षो गोत्रभित्। सहस्राक्ष इति सहस्र – अक्षः। गोत्रभिद् वजंबाहुः । गोत्रभिदितिं गोत्र – भित् । वजंबाहुरस्मास् । वज्रबाहुरिति वज्र – बाहुः । अस्मासुं देवः । देवो द्रविणम् । द्रविणम् दधातु । दधात्विति दधातु ॥ ये ते । तेऽर्यमन्न् । अर्यमन् बहवः । बहवो देवयानाः । देवयानाः पन्थानः । देवयाना इति देव – यानाः । पन्थानो राजन्न् । 54 (50/58) T.S.2.3.14.5 - Kramam राजन् दिवः । दिव आचरन्ति । अचरन्तीत्या-चरन्ति ॥ तेभिर् नः । नो देव । देव महि । महि शर्म । शर्म यच्छ । यच्छ शम् । राम् नः । न एधि । एधि द्विपदे । द्विपदे राम् । द्विपद इति द्वि – पदे । राम् चतुष्यदे । चतुष्यद इति चतुः – पदे ॥ बुद्ध्नादग्रम् । अग्रमङ्गिरोभिः । अङ्गिरोभिर् गृणानः । अङ्गिरोभिरित्यङ्गिरः – भिः ।

गृणानो वि । वि पर्वतस्य । पर्वतस्य दृङ्हितानि । दृङ्हितान्यैरत् । ऐरदित्यैरत् ॥ रुजद् रोधा एंसि । रोधा एंसि कृत्रिमाणि । कृत्रिमाण्येषाम् । एषा ए सोमस्य । सोमस्य ता । ता मदे । मद इन्द्रः । इन्द्रंश्चकार । चकारेति चकार ॥ बुद्ध्नादग्रेण । अग्रेण वि । वि मिमाय । मिमाय मानैः । मानैर् वजेण । वजेण खानि । खान्यतृणत् । अतृणन् नदीनाम् । नदीनामिति नदीनाम् ॥ वृथां उसृजत् । असृजत् पथिभिः । पथिभिर् दीर्घयाथैः । पथिभिरिति पथि - भिः । दीर्घयाथैः सोमस्य । दीर्घयाथैरिति दीर्घ – याथैः । सोमस्य ता । ता मदे । मद इन्द्रः । इन्द्रश्चकार । चकारेति चकार ॥ 55 (50/54) T.S.2.3.14.6 - Kramam प्रयः । यो जज्ञे । जज्ञे विद्वान् । विद्वार् अस्य । अस्य बन्धुम् । बन्धुम् ँविश्वानि । विश्वानि देवः । देवो जनिमा । जनिमा विवक्ति । विवक्तीति विवक्ति ॥ बह्म ब्रह्मणः । ब्रह्मण उत् । उज्जभार । जभार मद्ध्यात् । मद्ध्यान्नीचा । नीचादुच्चा । उच्चा स्वधया । स्वधयाऽभि । स्वधयेति स्व – धया । अभि प्र । प्र तस्थौ ।

तस्थाविति तस्थौ ॥ महान् मही । मही अस्तभायत् । मही इति मही । अस्तभायद् वि । वि जातः । जातो द्याम् । द्यार् सद्म । सद्म पार्थिवम् । पार्थिवम् च । च रजः । रज इति रजः ॥ स बुद्ध्नात् । बुद्ध्नादाष्ट । आष्ट जनुषा । जनुषा ५भि । अभ्यग्रम् । अग्रम् बृहस्पतिः । बृहस्पतिर् देवता । देवता यस्य । यस्य सम्राट् । सम्राडिति सं – राट् ॥ बुद्ध्नाद् यः । यो अग्रम् । अग्रमभ्यर्ति । अभ्यत्योजसा । अभ्यतीत्यभि – अर्ति । ओजसा बृहस्पतिम् । बृहस्पतिमा । आ विवासन्ति । विवासन्ति देवाः ( ) । देवा इति देवाः ॥ भिनद् वलम् । वलं वि । वि पुरः । पुरो दर्दरीति । दर्दरीति कनिक्रदत् । कनिक्रदथ् सुवः । सुवरपः । अपो जिगाय । जिगायेति जिगाय ॥ 56 (59/62) (युवं – ँवीतमा – विवासित – पन्थानो – दीर्घयार्थैः सोमस्य ता मद इन्द्रश्वकार – देवा – नव च) (A14)

 Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :

 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 (आदित्येभ्य – स्त्वष्टु – रस्मै दानकामा – एवाव रुन्धे – ऽग्निं वै
 –
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०
 ०</

First and Last Padam of Third Prasnam of Kandam 2:-। । (आदित्येभ्यः – सुवरपो जिगाय)

॥ हरिः ओम् ॥ ॥ इति द्वितीय काण्डे तृतीय प्रञ्नः – क्रम पाठः समाप्तः ॥ ========

Details of Panchati, Padam and Krama Vaakyam for

Kandam 2, Prasanam 3 (TS 2.3)

	Panchati	Padams	Krama Vaakyams
Anuvakam 1	5	268	303
Anuvakam 2	9	441	496
Anuvakam 3	5	243	283
Anuvakam 4	4	204	240
Anuvakam 5	3	163	177
Anuvakam 6	2	126	151
Anuvakam 7	4	188	212
Anuvakam 8	2	128	144
Anuvakam 9	3	155	194
Anuvakam 10	3	175	192
Anuvakam 11	5	272	303
Anuvakam 12	2	117	141
Anuvakam 13	3	176	203
Anuvakam 14	6	309	345
Total →	56	2965	3384